

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders

Update 2017 - 2023

Wat?

Het tuinmeetnet van de VVE WG Dagvlinders is een langetermijnproject dat zich hoofdzakelijk concentreert in en rond het onderzoeksgebied van het Project Dagvlinders Durme- en Scheldegebied (PDDS) in het noorden van Oost-Vlaanderen.
(Zie kaart)

Waarom?

Dit tuinmeetnet is een middel om na te gaan hoe dagvlinders zich handhaven in een 'onnatuurlijke' omgeving met veel (lint)bebouwing en intensieve landbouw zoals we in dit deel van Vlaanderen kennen,

Voor wie?

Iedereen die graag op een laagdrempelige manier in een vertrouwde omgeving te weten wil komen wat dagvlinders op lange termijn kunnen betekenen voor de eigen tuin, klein en groot.

Deelnemen ?

Situeert jouw (tuin)adres zich ergens op deze kaart en heb je zin gekregen om deel te nemen aan het PDDS tuinmeetnet ?

Wij kunnen jouw enthousiaste bijdrage absoluut gebruiken !

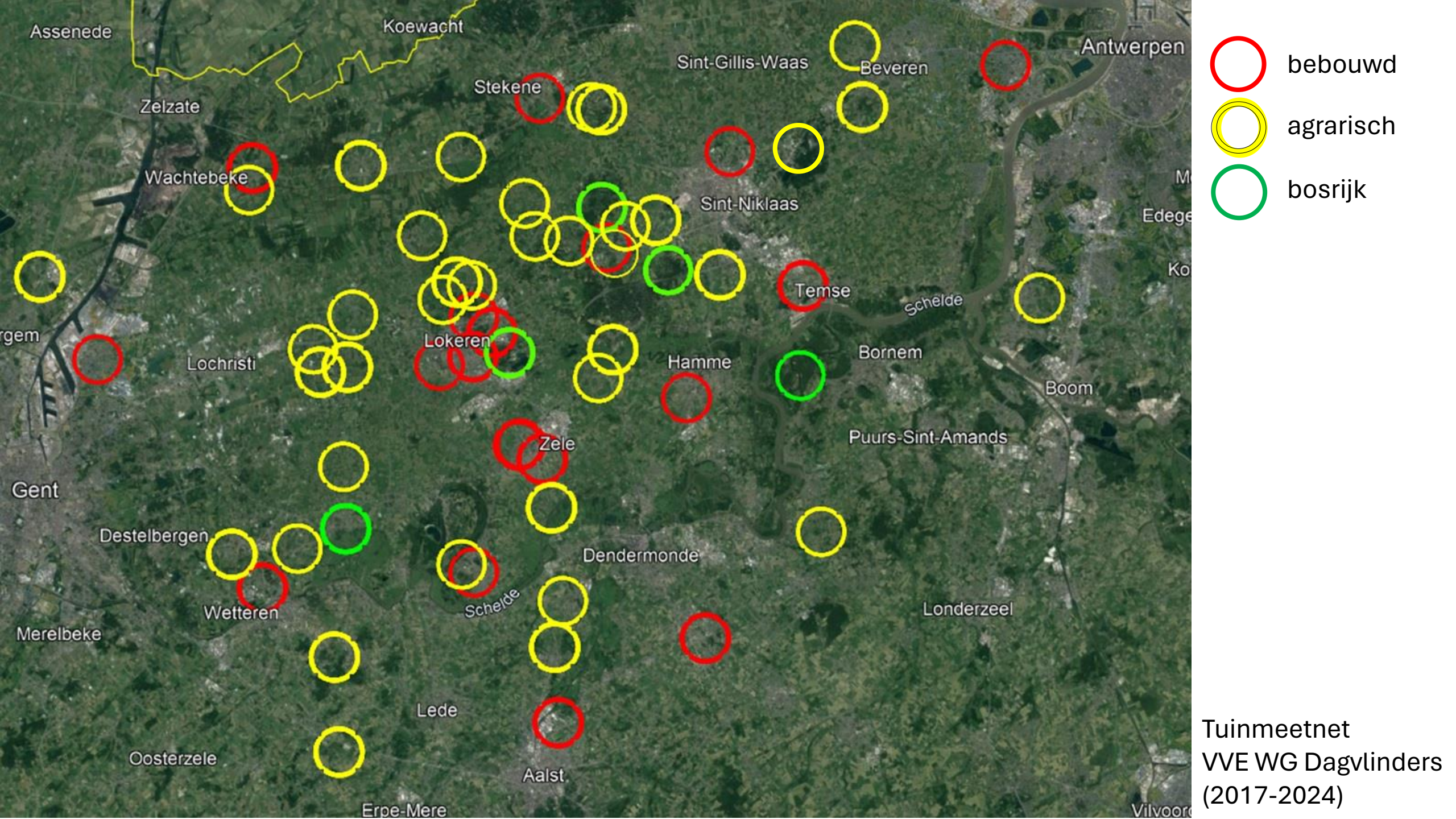
Schrijf je in via mail naar vvewgdayvlinders@telenet.be en plaats je tuin bij op de kaart.

Surf voor extra informatie en huidige resultaten naar:
<http://www.phegea.org/Dagvlinders/Projecten.htm>

**zoekt enthousiaste vrijwilligers
voor het**

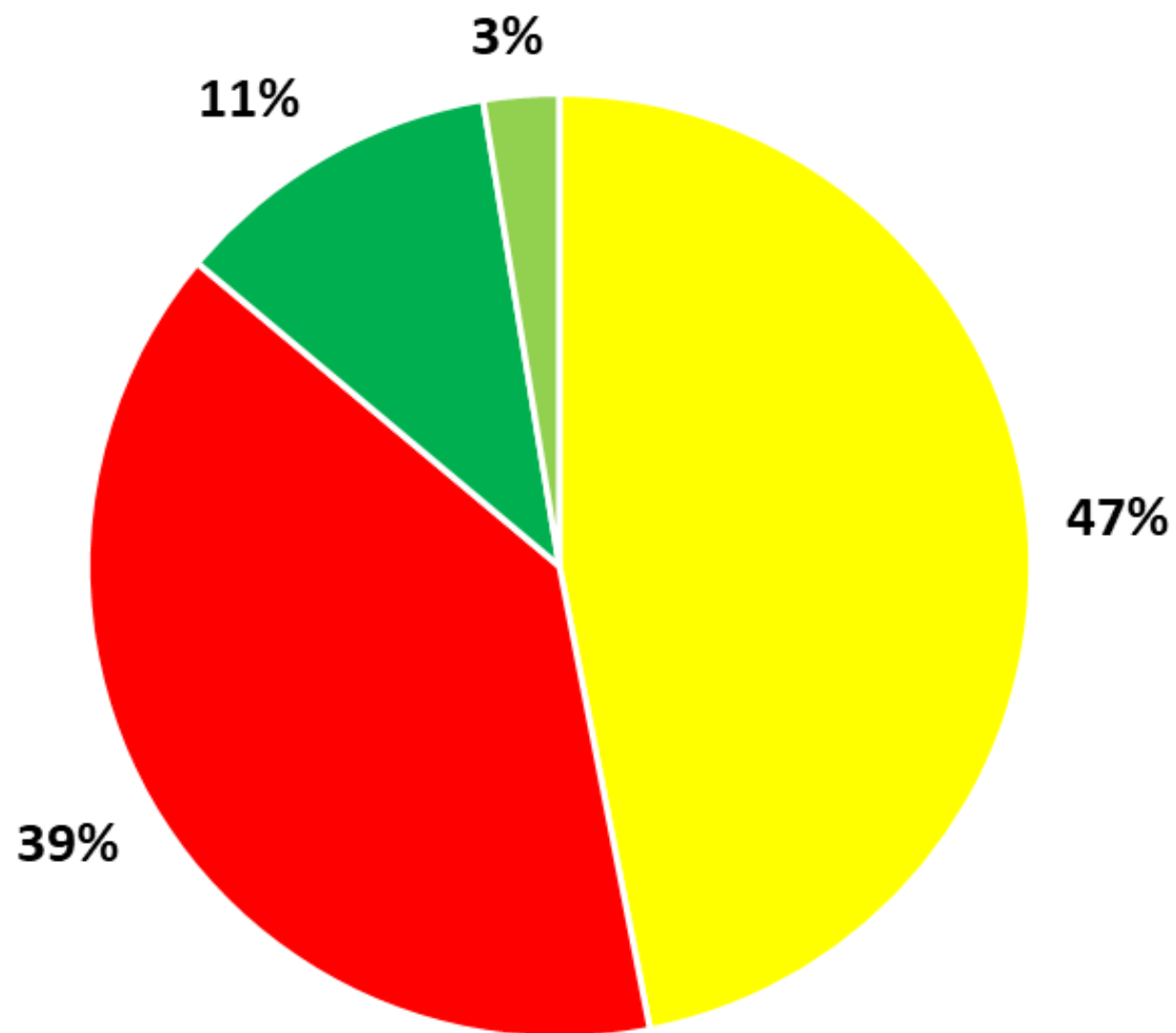

- bebouwd
- agrarisch
- bosrijk

Tuinmeetnet
VVE WG Dagvlinders
(2017-2024)

**gemiddelde omgevingskwaliteit
alle tuinen (2017-2024)**

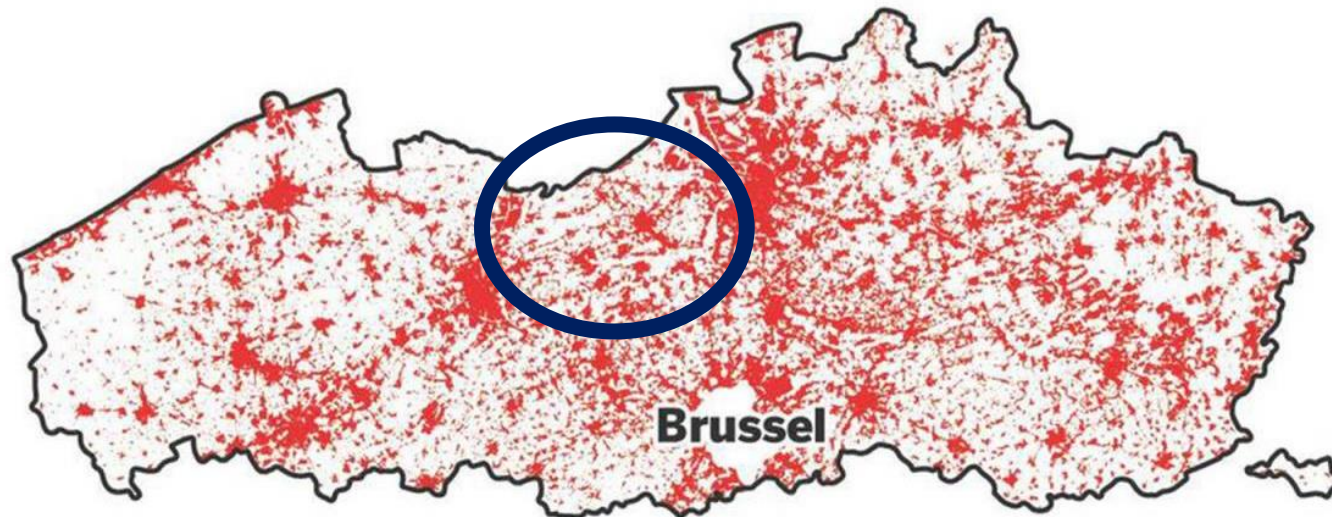
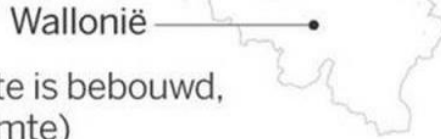
Betonrapport Vlaanderen 2024

- Tss 2013 en 2021 → + 15.000 Ha verharding (netto)
- Vlaamse doelstelling halen ? → tss 2022 en 2050 moet er 20.000 Ha onthard worden !
- 30.000 Ha slecht gelegen bouwgrond moet nog herbestemd worden om bebouwing te voorkomen (waarvan 11.000 Ha met hoge ecologische waarde)!

1 m² verharden = 2 m² ontharden

2013

Huidig ruimtebeslag in Vlaanderen: rood gekleurde ruimte is bebouwd, bv. woningen, industrie en transport (33 % van totale ruimte)

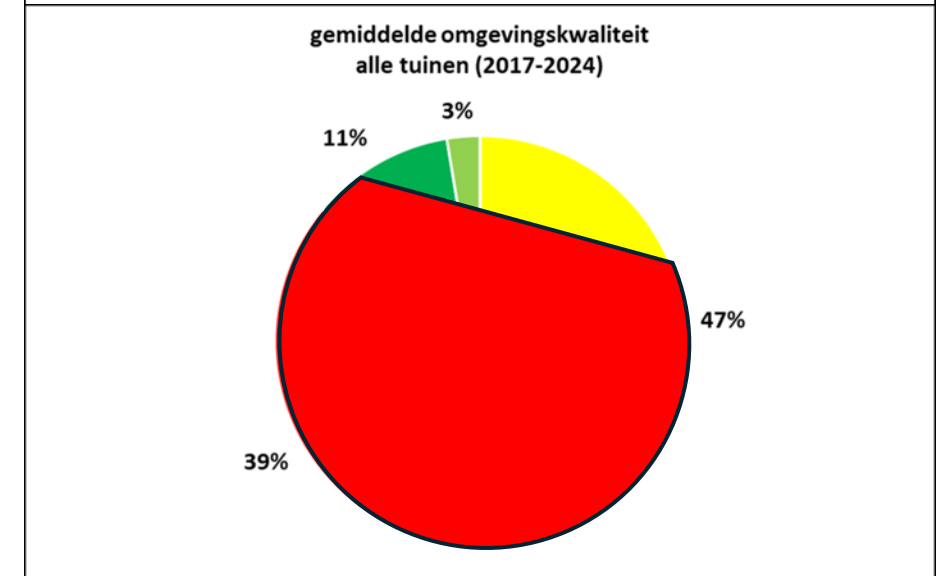
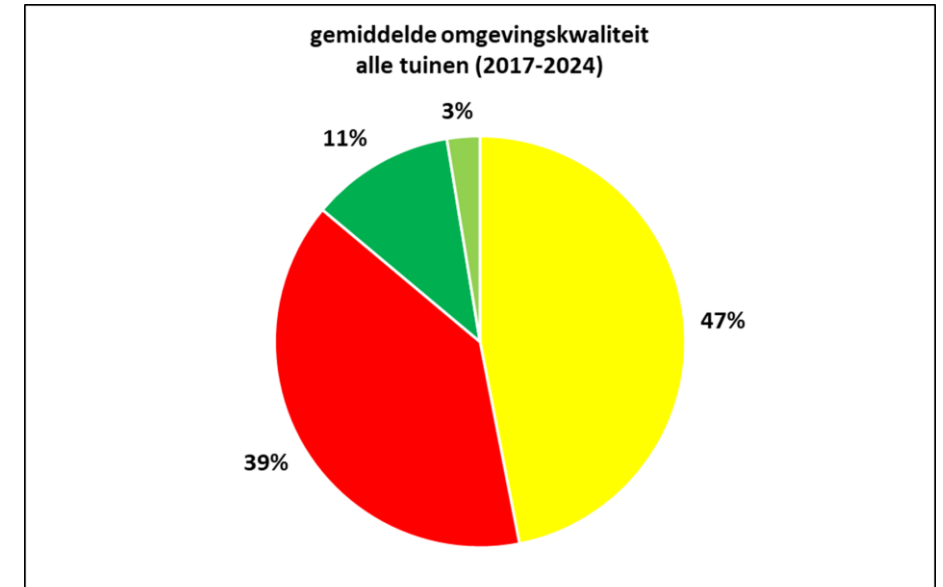

2050

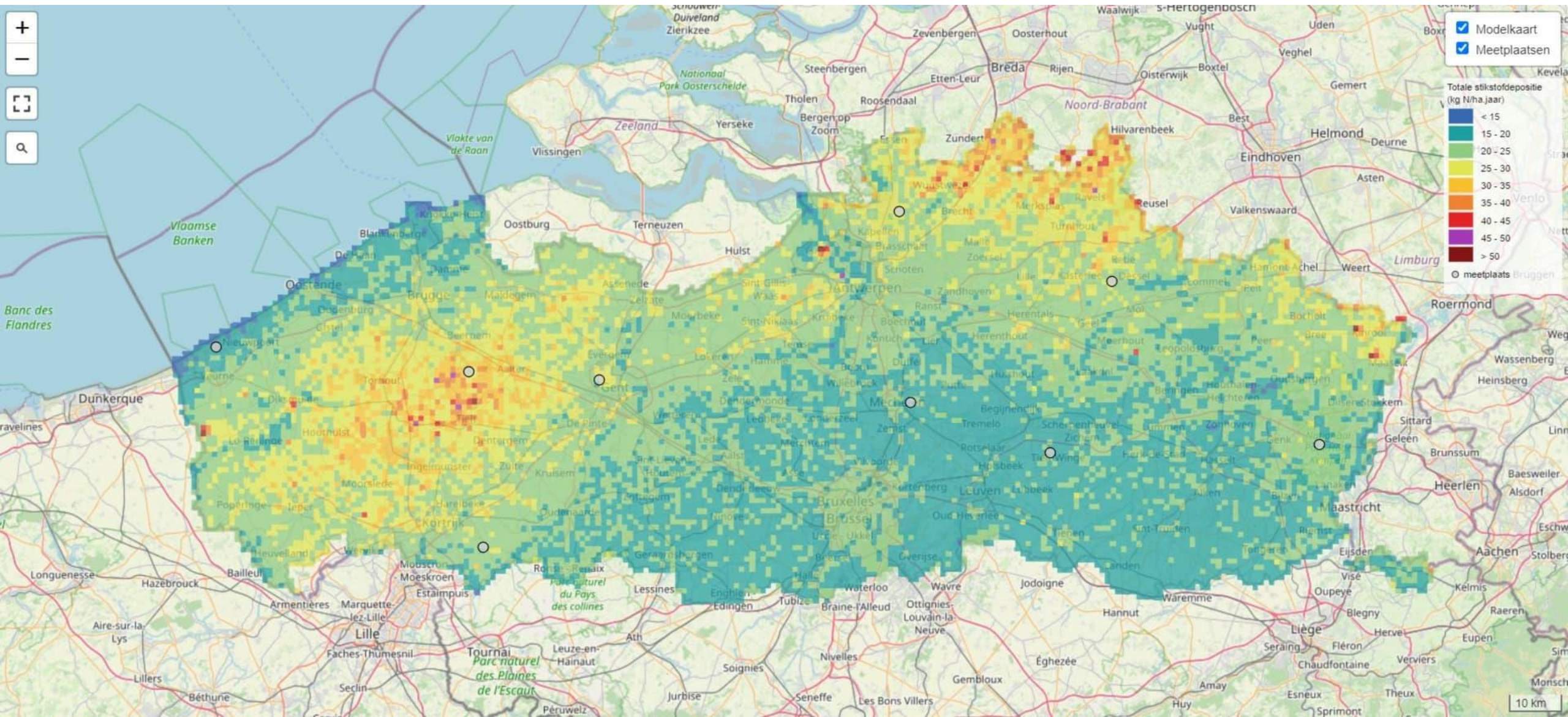
Ruimtebeslag in Vlaanderen in 2050, indien ruimtelijke-ordeningsbeleid niet verandert. Zonder betonstop is in 2050 41,5 % van Vlaanderen bebouwd.

Ruimtebeslag Vlaanderen

Landbouwbeleid ? Stikstofdecreet ? Geen meerderheid meer voor natuurherstelwet ?

Geen meerderheid voor natuurherstelwet: Europese milieuministers stemmen maandag dan toch niet

De Europese milieuministers zullen wellicht pas in juni stemmen over het lot van de natuurherstelwet. Normaal zou maandag die laatste stap gezet worden, op de Europese Milieuraad die dan gepland is. De voorbije week is gebleken dat er onvoldoende lidstaten voor de wet zouden stemmen. Door de stemming uit te stellen, hoopt het Belgische voorzitterschap toch nog enkele twijfelaars te overhalen.

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders

- Ideaal scenario voor een meetnet in een sterk verstedelijkt en agrarisch landschap.
- Meten wat de impact is op dagvlinders in een landschap met deze omgevingskwaliteit.

Dus een tuinmeetnet is heeeeeeeeeel belangrijk !!!

Volhouden is de boodschap !!!

Je tuin

in het Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders

- Je tuin is waar je woont... → dichtste bij, dus geen verplaatsing !
- Je tuin is de plek waar je doorheen het jaar het meest kan bezoeken...
- Je tuin is de meest **vertrouwde plek** waar je kan (leren) tellen...
- Je tuin is de beste plek waar je dagvlindersoorten/vliegpatronen kan leren herkennen...
- En ! Meten is blijkbaar gezond !

https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=user-mailing&msg=32010

Vlinders tellen is gezond

**NATURE
TODAY**

Het verwerken van de data

De huidige verwerking van de **ingezonden data** !

Geschikte tuinsoorten

- Algemeen voorkomende soorten:
  - soorten die je overal in het werkgebied (areaal tuinmeetnet) kan tegenkomen.
  - Soorten die veelal meerdere generaties hebben.

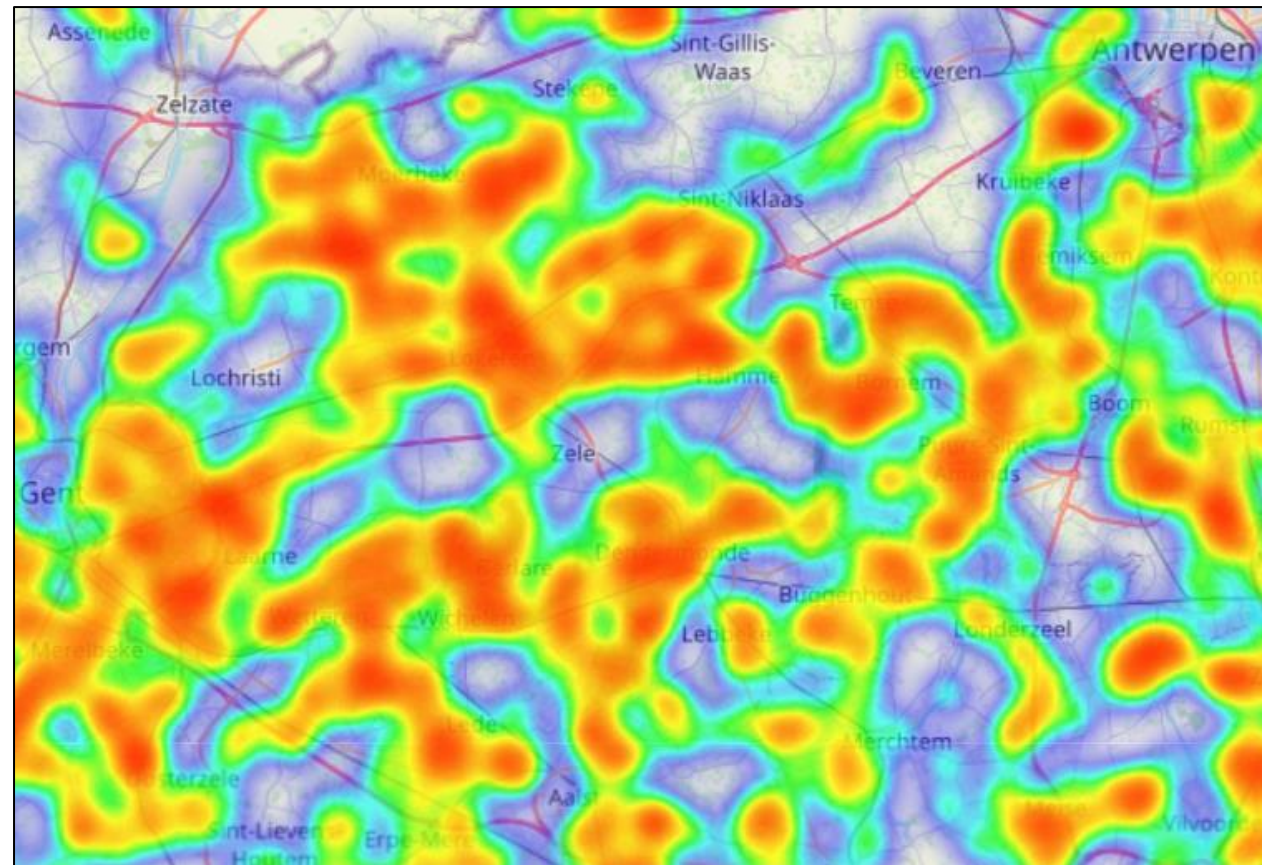
Minder geschikte tuinsoorten

- Niet algemeen voorkomende soorten:
  - soorten die je niet overal in het werkgebied (areaal tuinmeetnet) **kan** tegenkomen.
  - Veelal soorten die maar één generatie hebben.
  - Specifieke biotoopvereisten

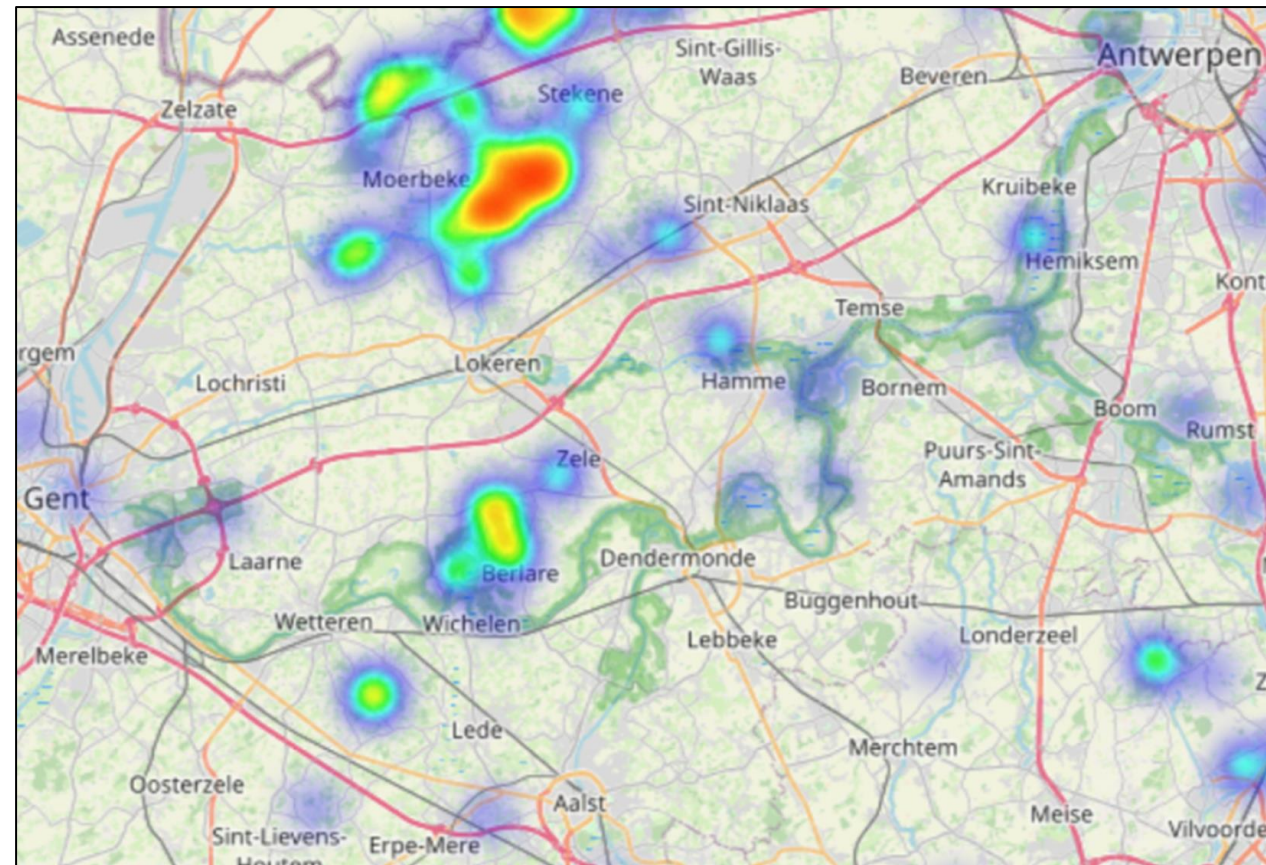
**Soortspecifieke
meetnetten**

Geschikte tuinsoort

Voorbeeld: het **Oranjetipje**

Minder (niet) geschikte tuinsoort

Voorbeeld: het **Koevinkje**

Aantonen noodzaak van tuinbezoek frequenties in relatie met aantal soorten

Huidig protocol → 3 graduaties in tuinbezoeken

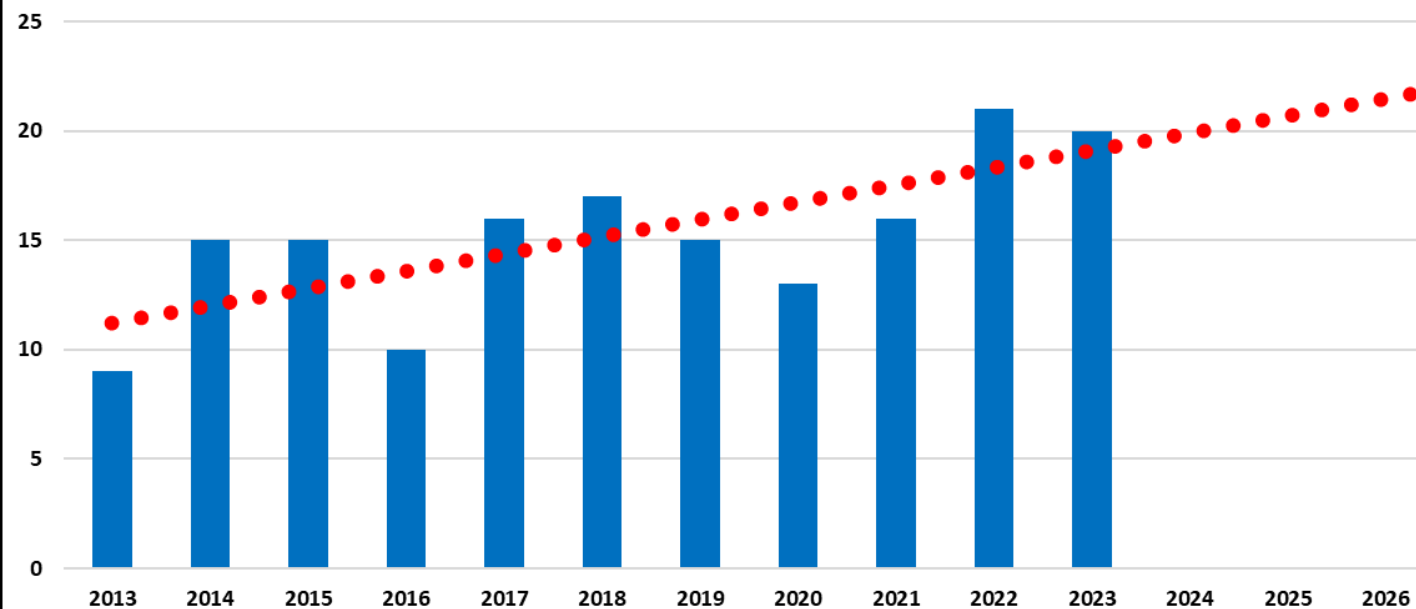
(0 – 50 tuinbezoeken) → minder frequent bezochte tuinen

(51 – 80 tuinbezoeken) → trendbegeleidende tuinen

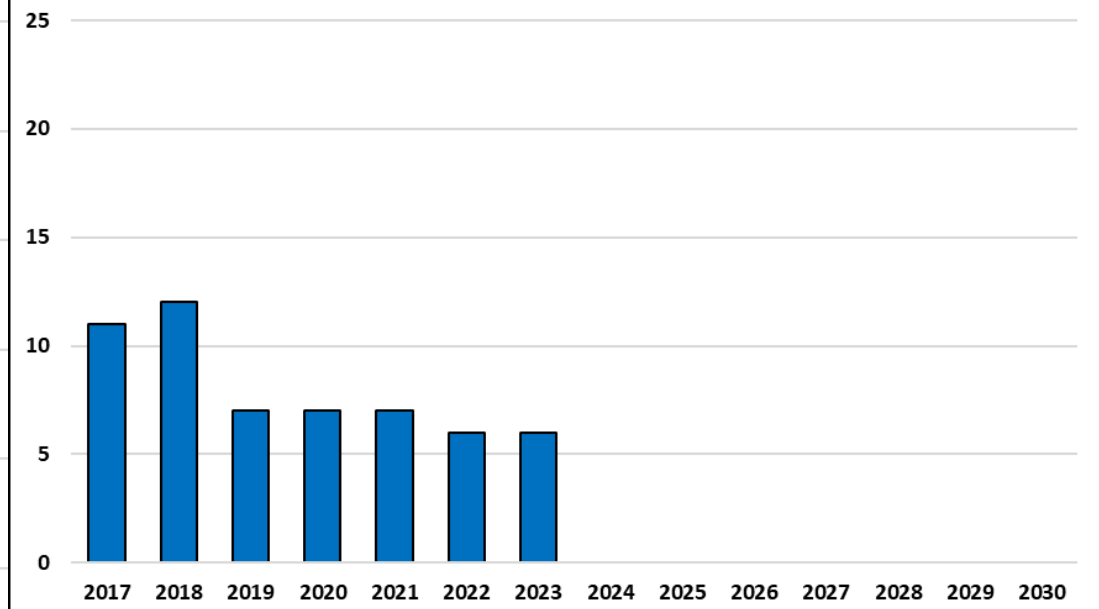
(> 80 tuinbezoeken) → trendbepalende tuinen

**Data toont aan dat in deze graduaties de
realiteitsweergave i.f.v. soorten als aantal
exemplaren veel hoger liggen!**

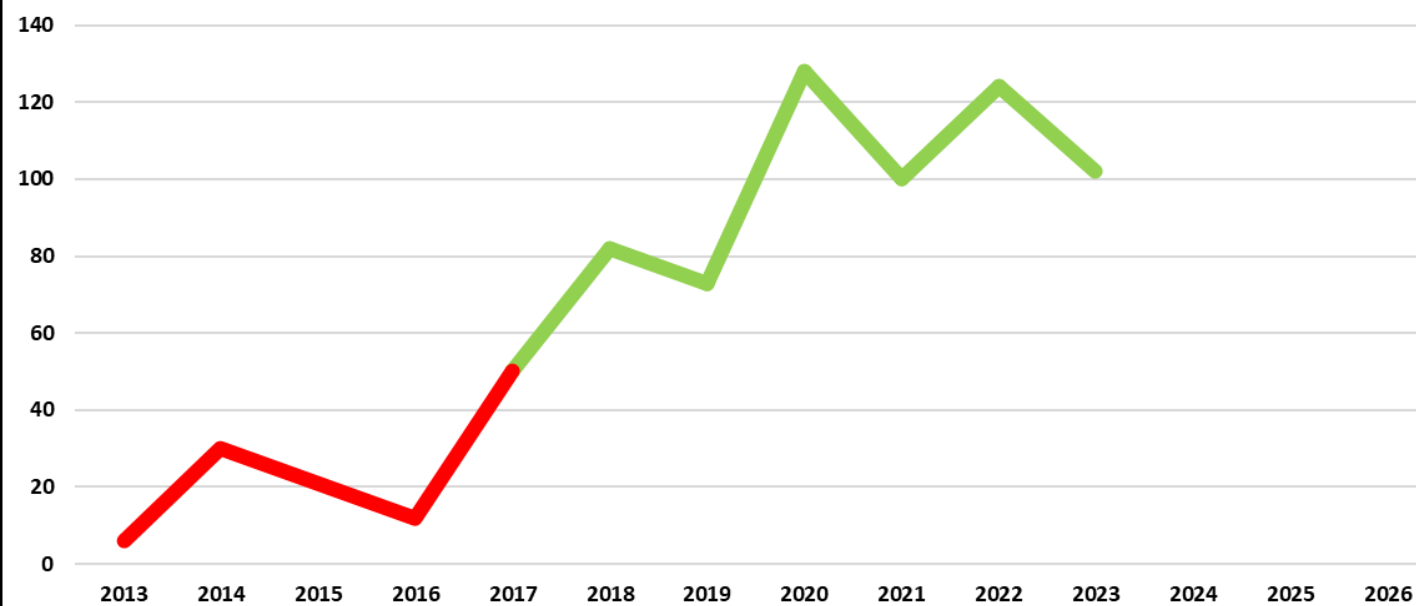
totaal aantal soorten in tuin MvM

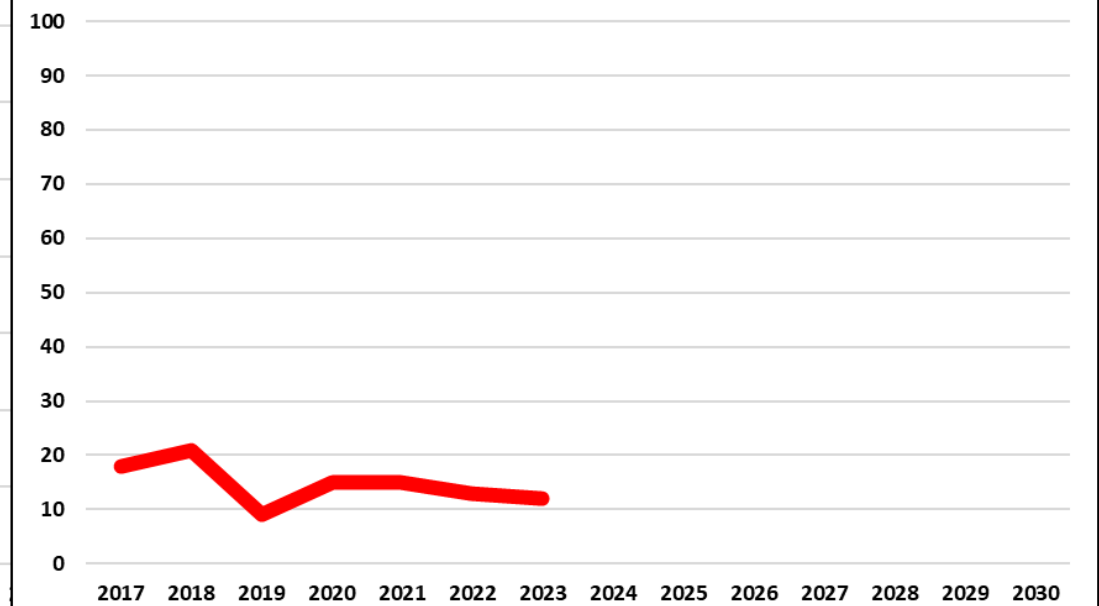
totaal aantal soorten in tuin RD

totaal aantal bezoeken in tuin MvM

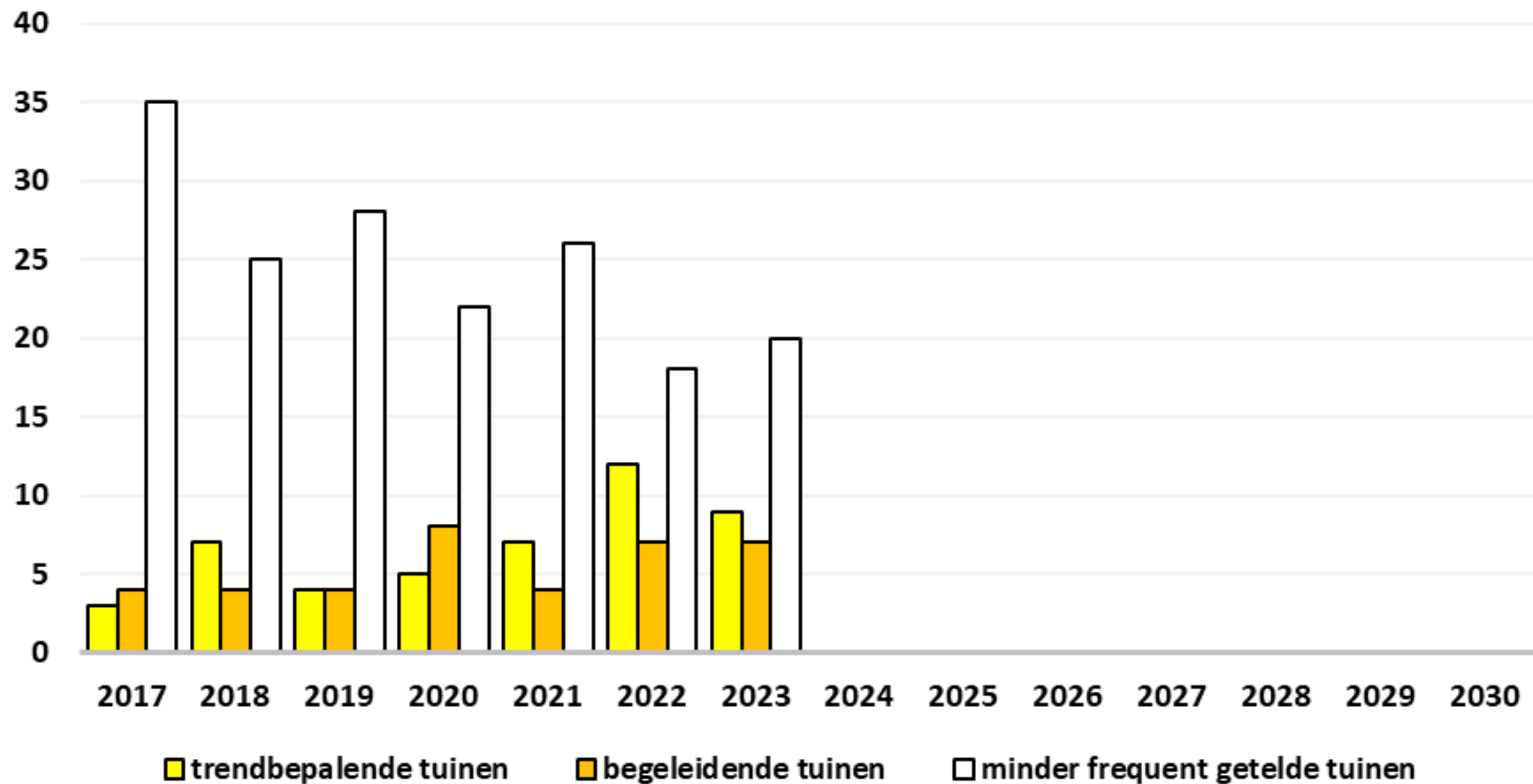

totaal aantal bezoeken in tuin RD

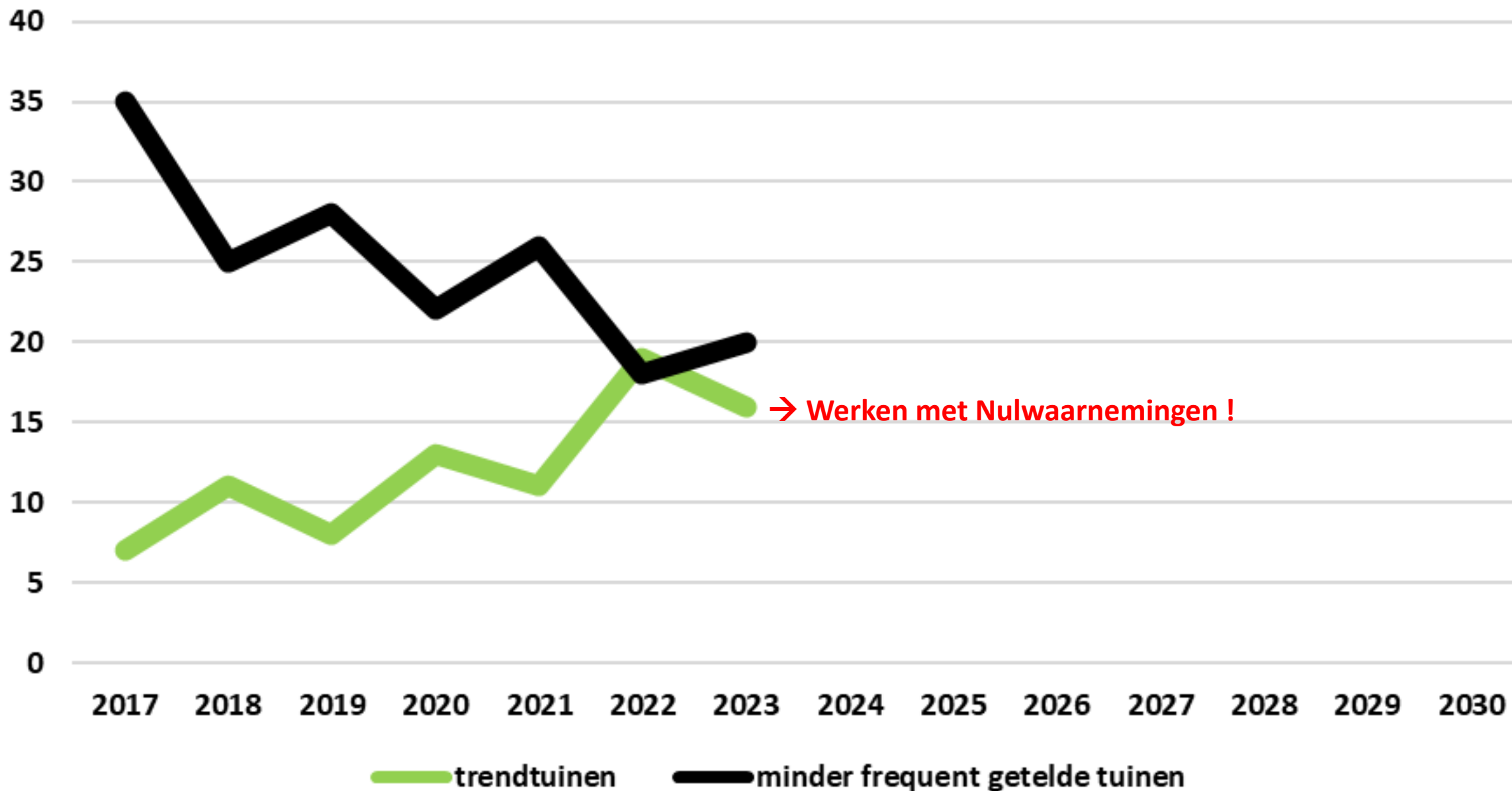

tuinbezoek frequenties

evolutie trendtuinen

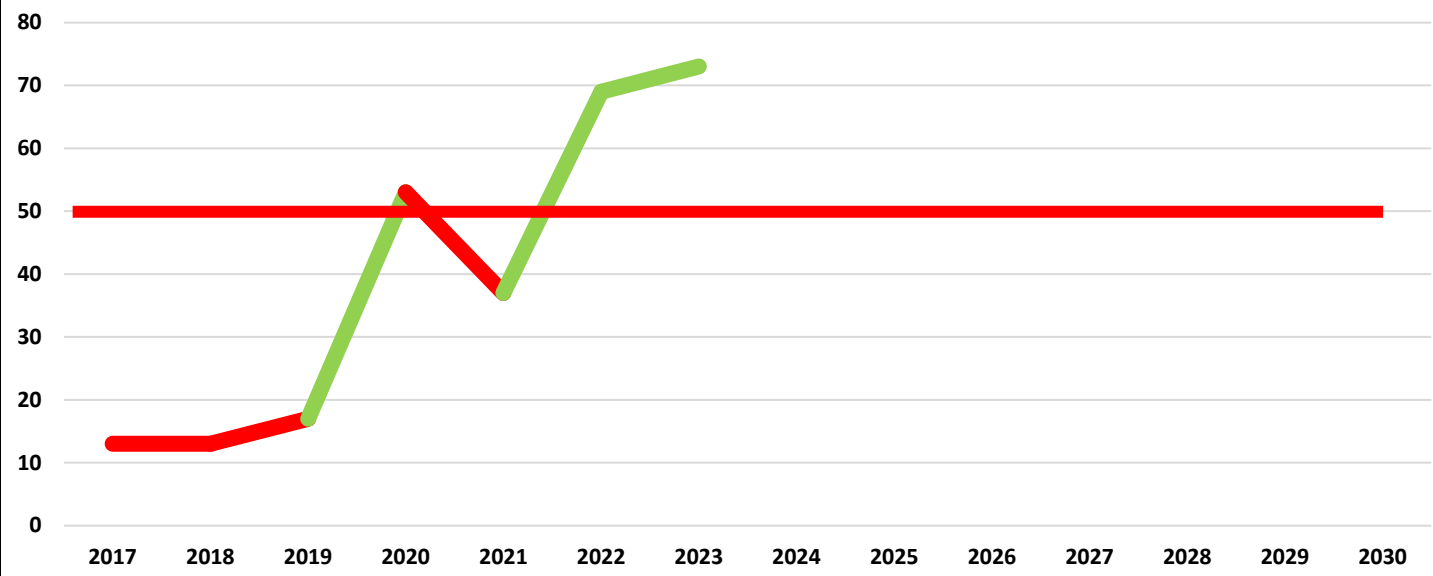

Het inwerken van Nulwaarnemingen

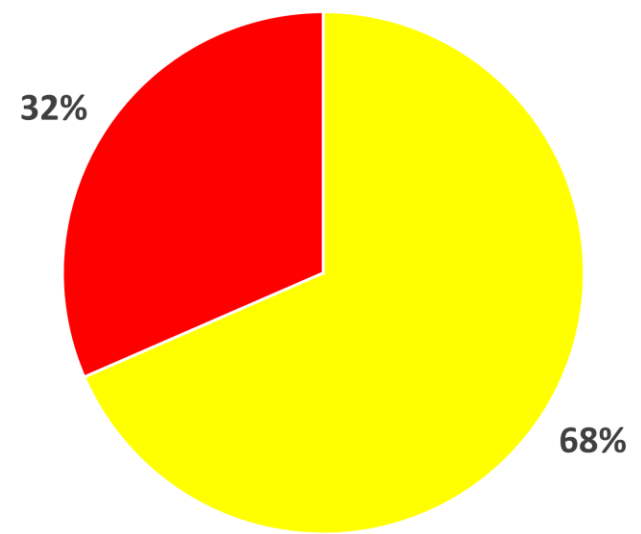
ENKEL te gebruiken in tuinen bij
algemeen voorkomende soorten
& bezoekfrequentie > 50

Bv. in de tuin van Hilde Bex

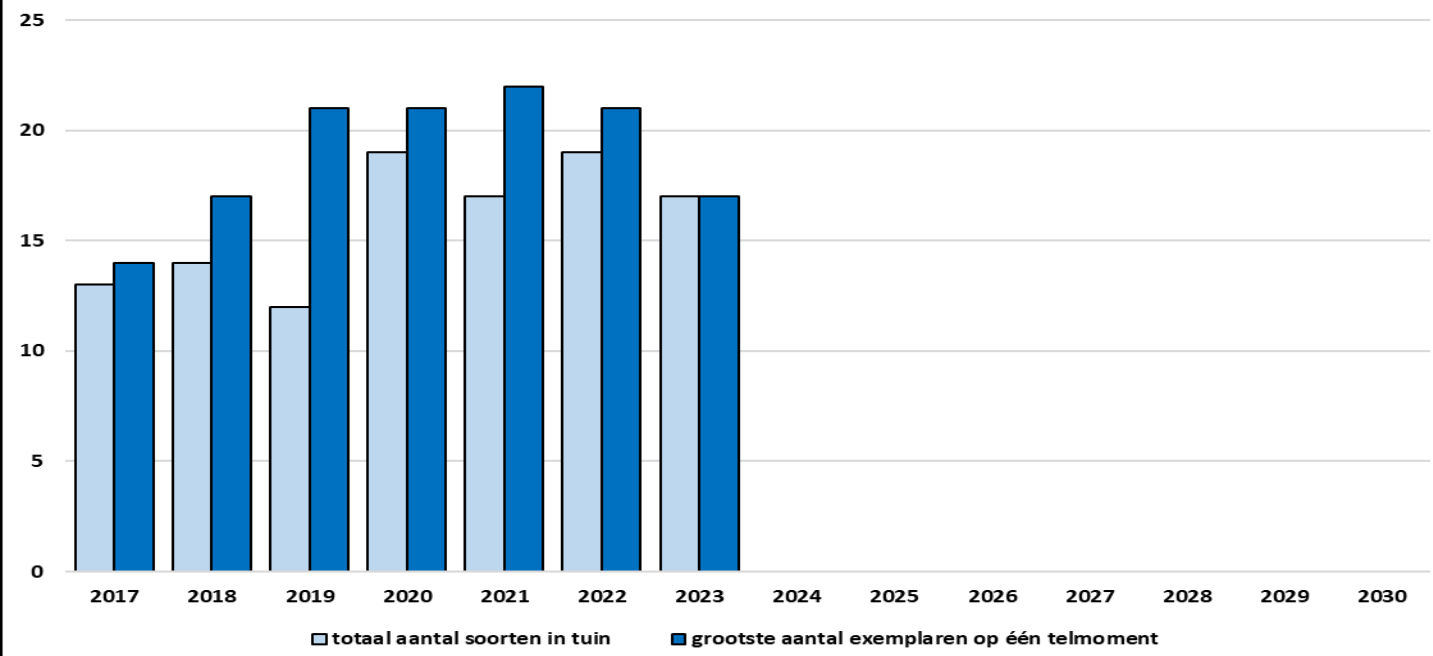
**totaal aantal bezoeken in tuin
Hilde Bex**

Hilde Bex

statistieken Hilde Bex

**Indien een algemeen voorkomende
soort niet wordt waargenomen**

**Dan enkel nulwaarnemingen mogelijk
voor de jaren:**

- 2020
- 2022
- 2023

Verwerken van **DATA**

bij **minder (niet) algemene soorten ?**

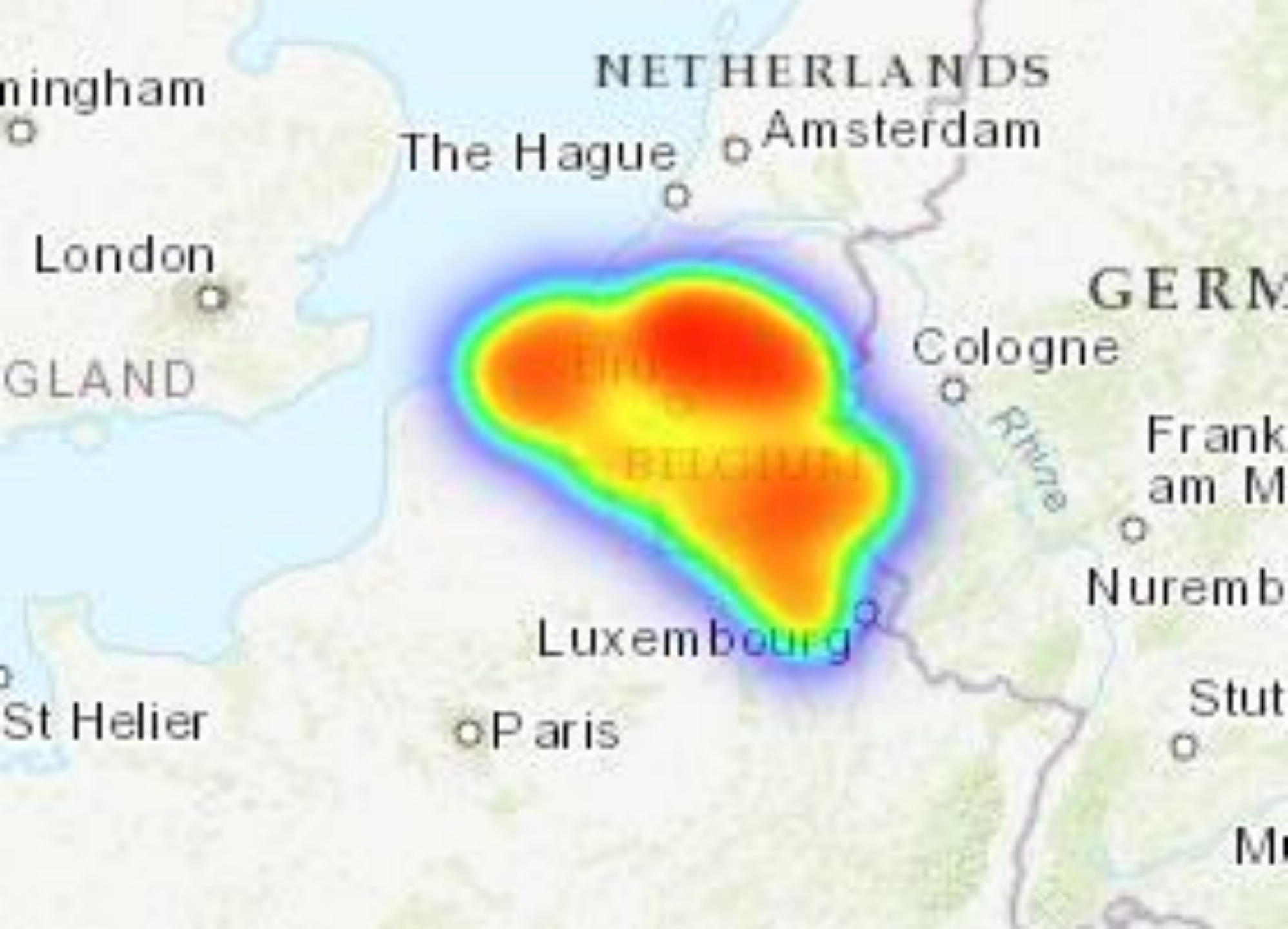
Geen input van Nulwaarnemingen mogelijk !

VOORBEELD: Het Hooibeestje

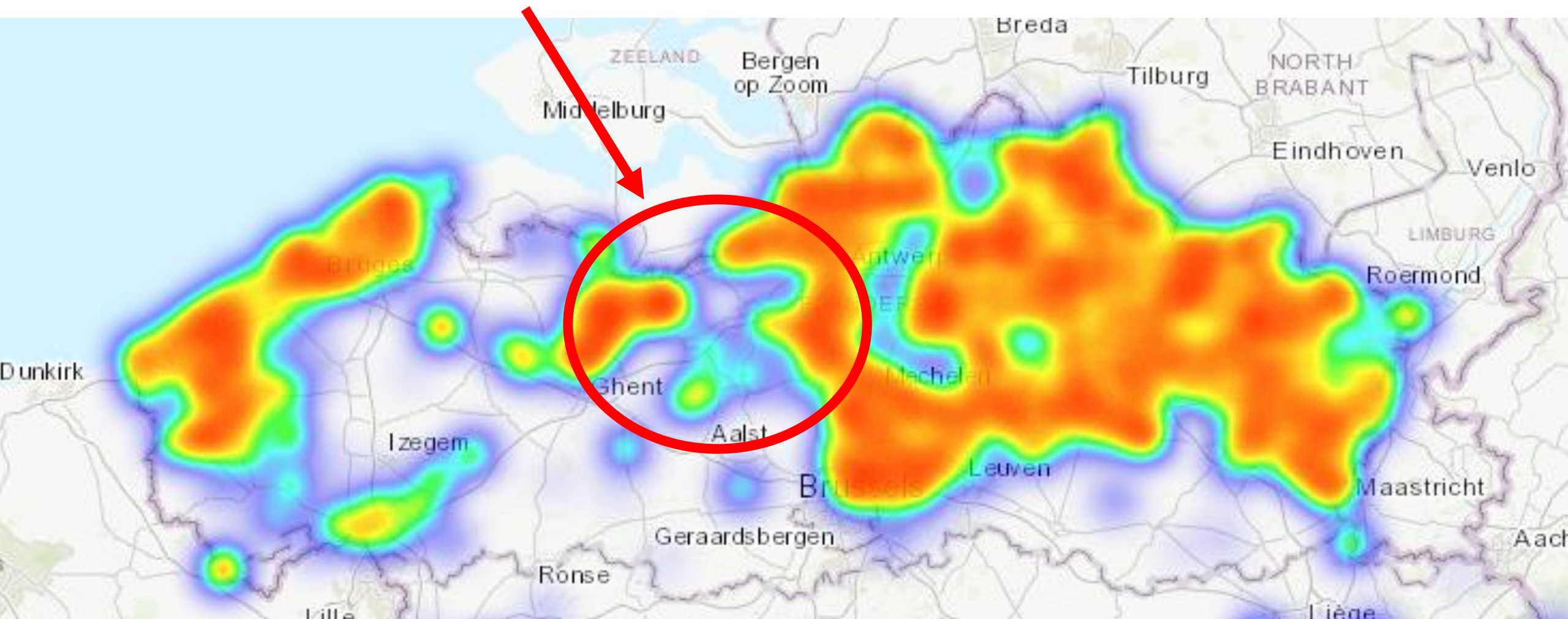
28.v.2023, Paardeweide, Berlare.

© Sofie Noppe – Geert Vergote

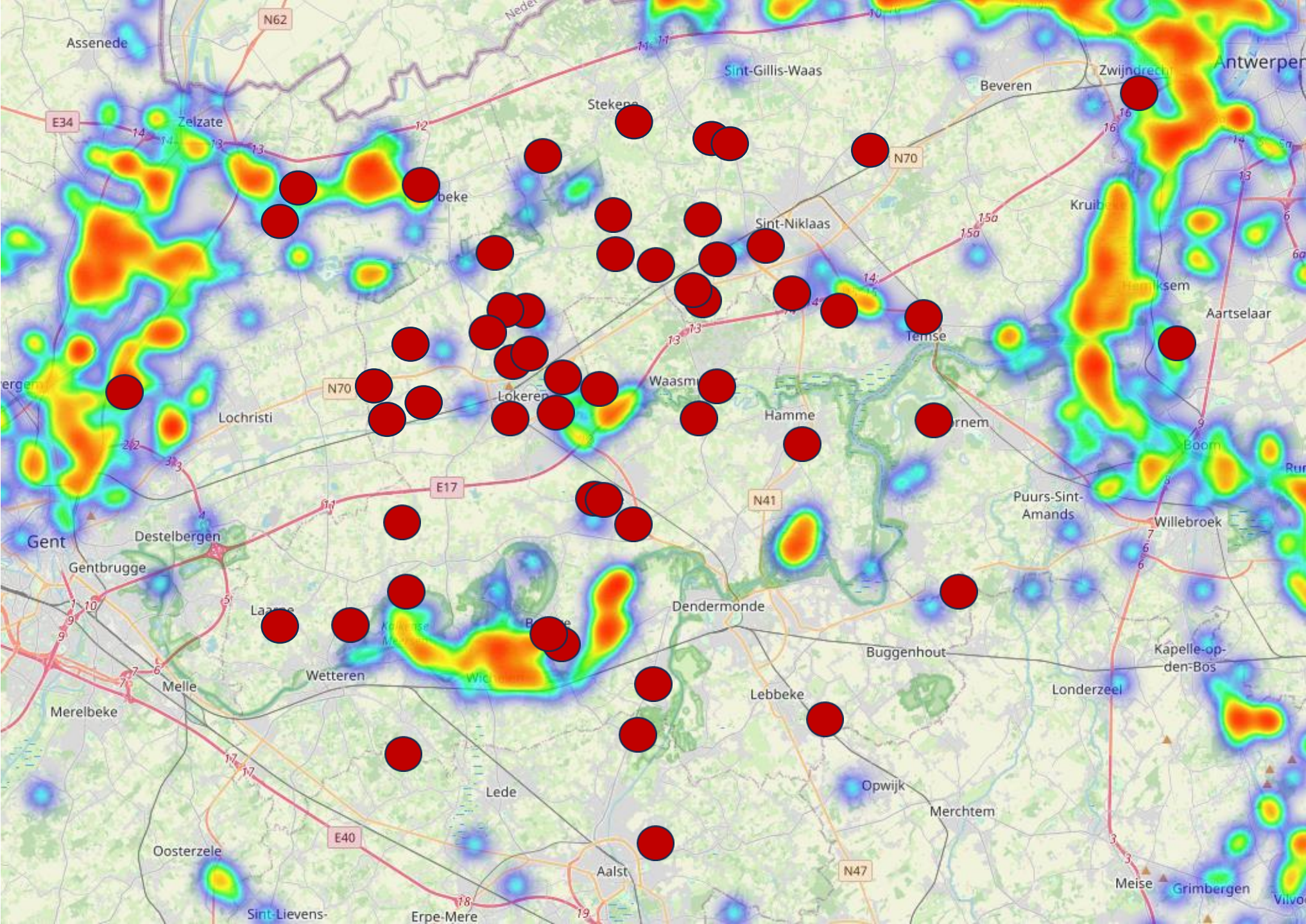
heatmap **Hooibeestje**
België (2017 – 2023)
waarnemingen.be

zone tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders

heatmap **Hooibeestje**
Vlaanderen (2017 – 2023)
waarnemingen.be

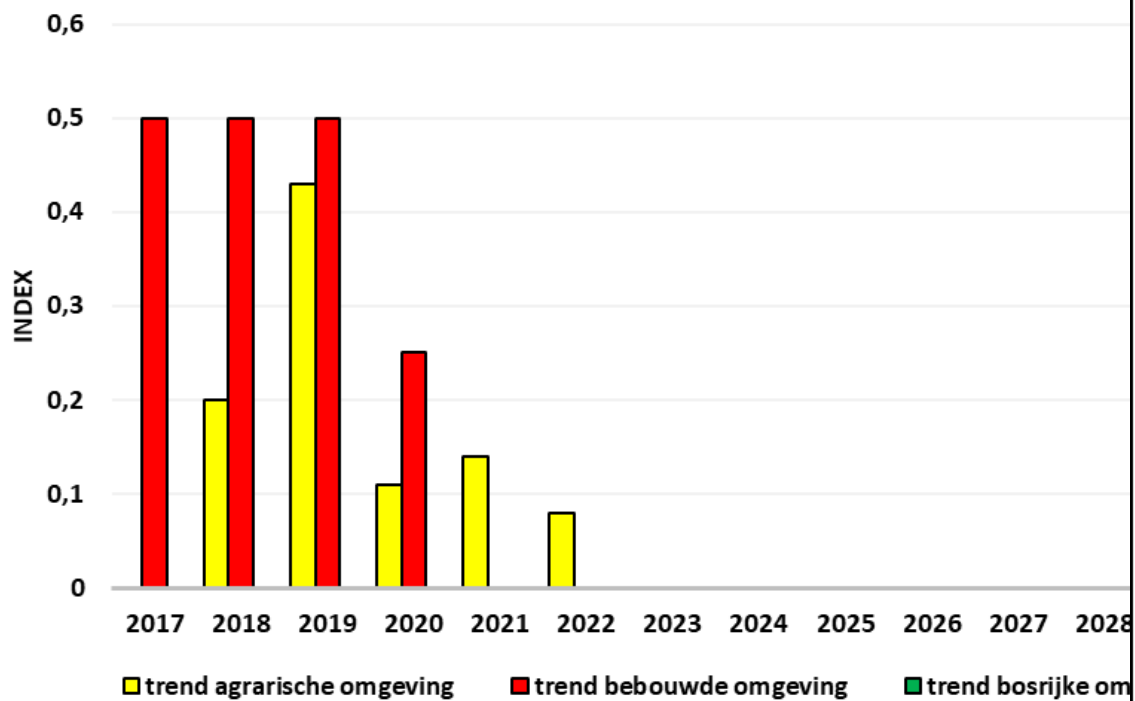

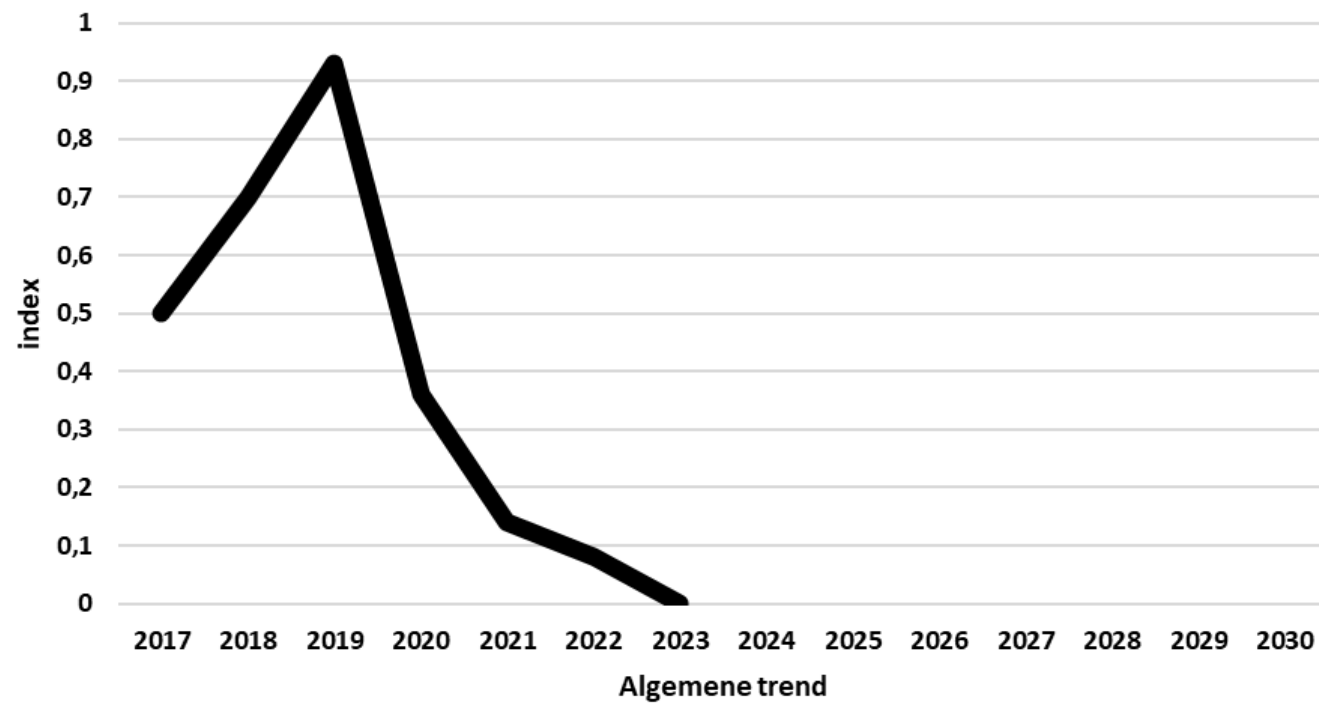
● Deelnemende tuinen (2017-2023)

heatmap Hooibeestje
tuinmeetnet VVE WG
Dagvlinders
(2017-2023)
waarnemingen.be

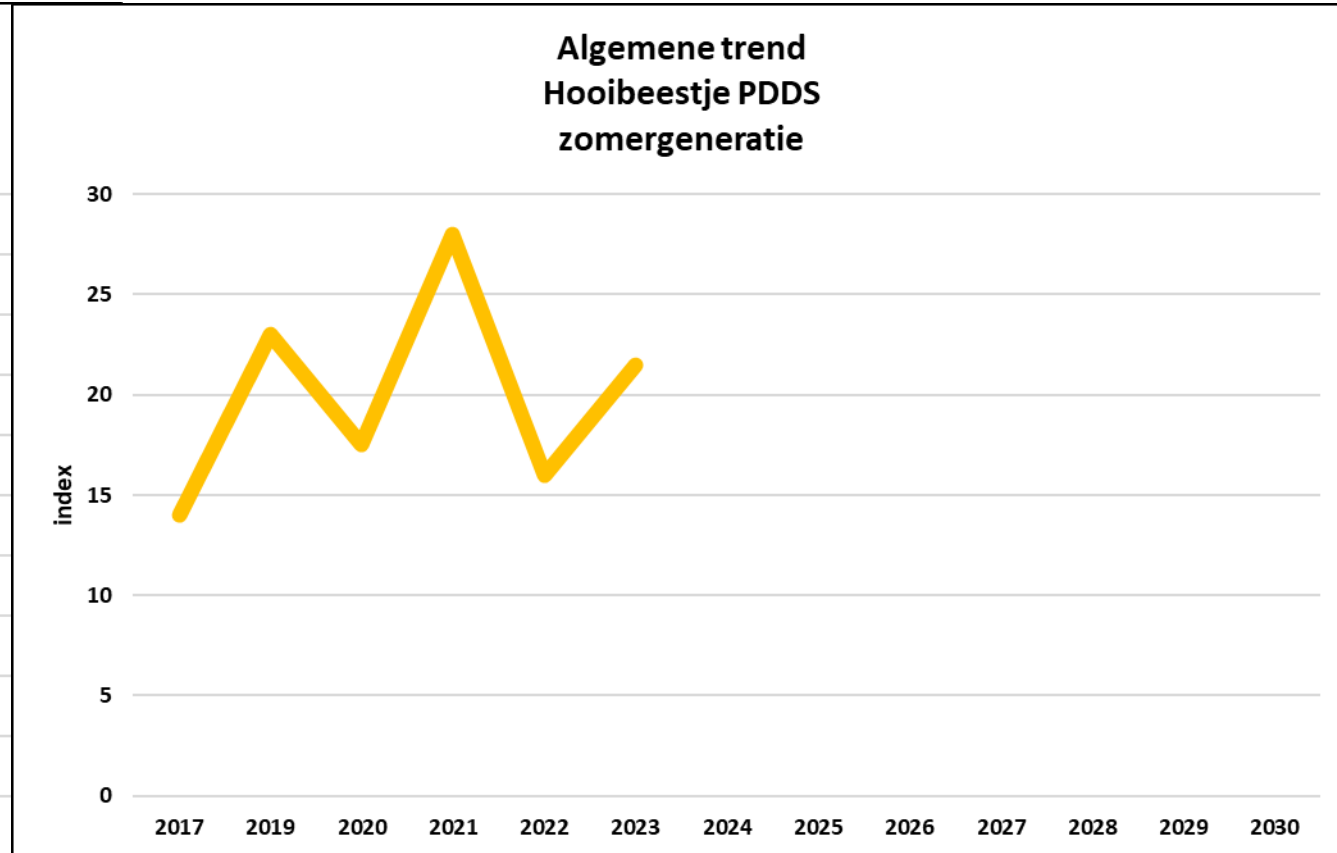
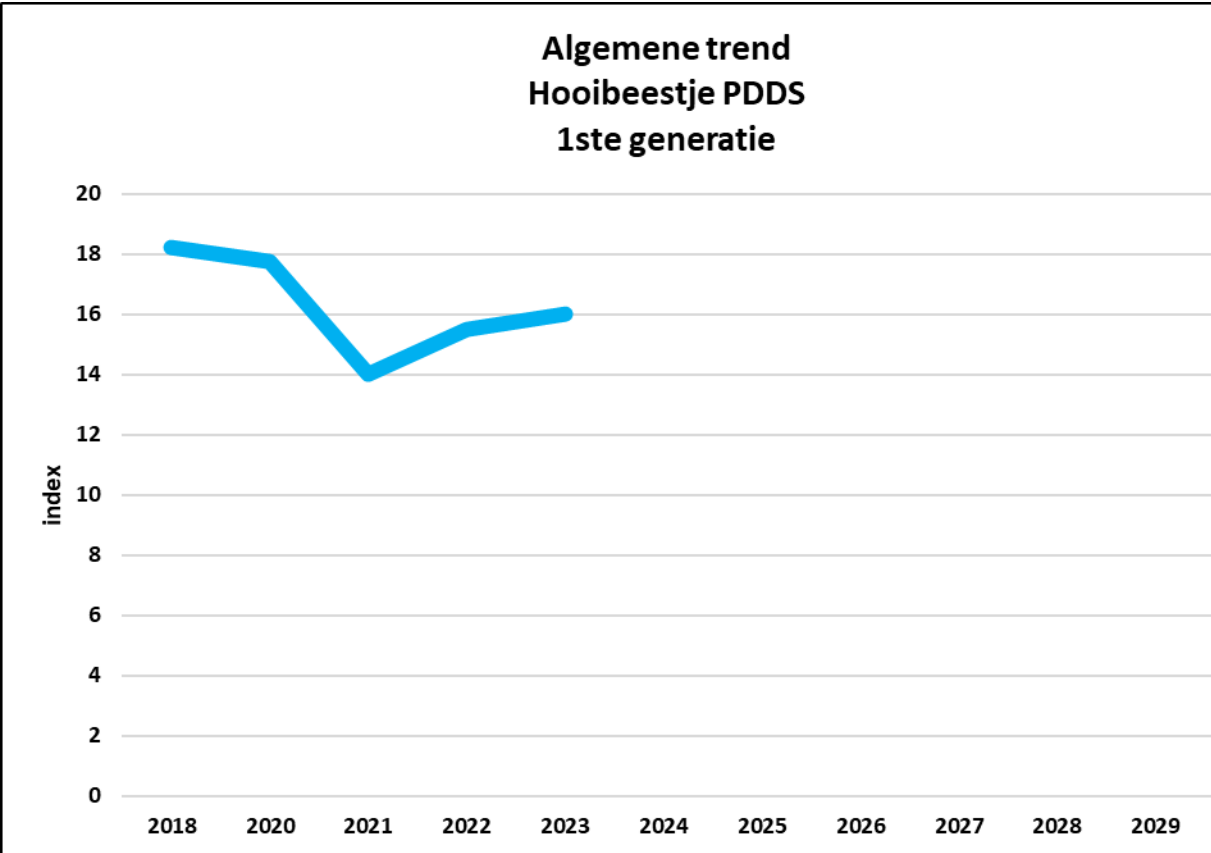
Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Hooibeestje

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Hooibeestje

Soortspecifiek meetnet: het Hooibeestje

Wie mee wil helpen met deze meetnetten → graag een seintje
couckuyt.jurgen@telenet.be of filip.vandevelde@skynet.be

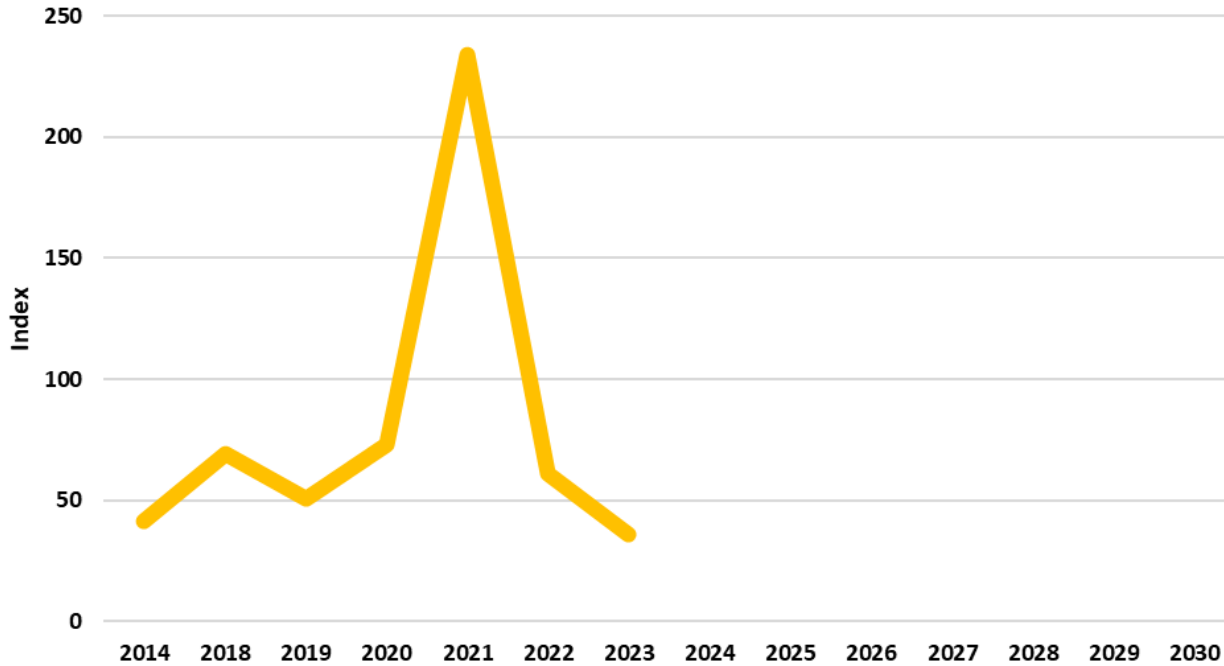
Soortspecifiek meetnet: het Zwartsprietdikkopje

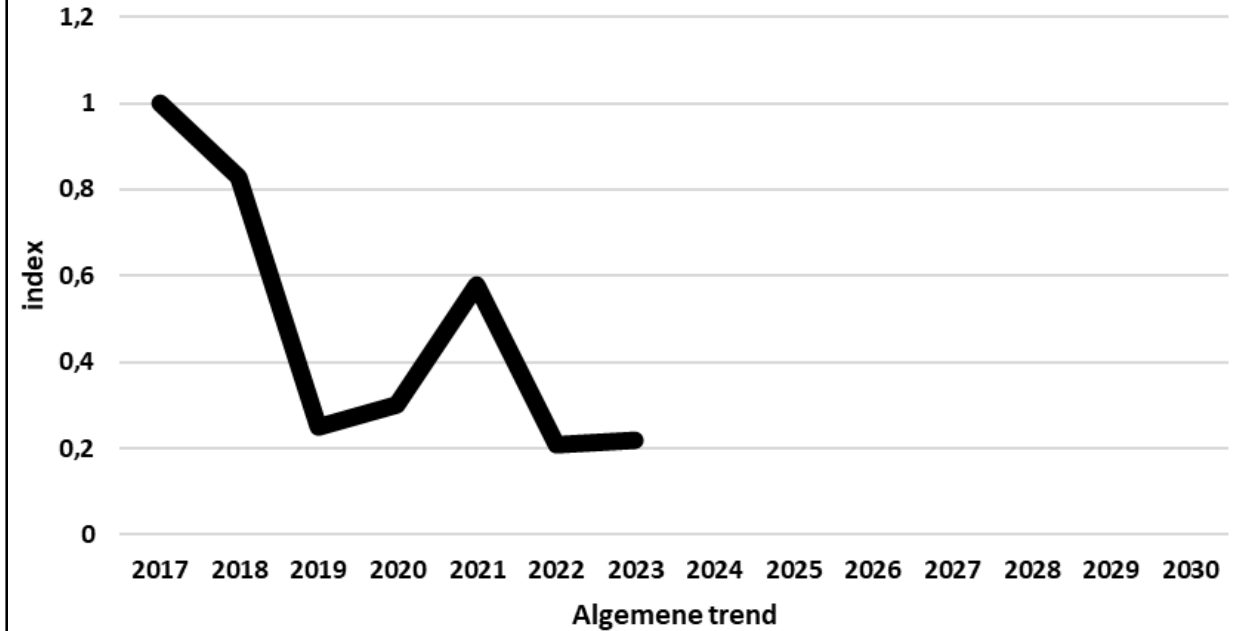
16.vii.2023,
Denderbelle.
© Luc Verhelst.

Soortspecifiek meetnet: het Zwartsprietdikkopje

Meetnet Zwartsprietdikkopje PDDS
Algemene trend

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Zwartsprietdikkopje

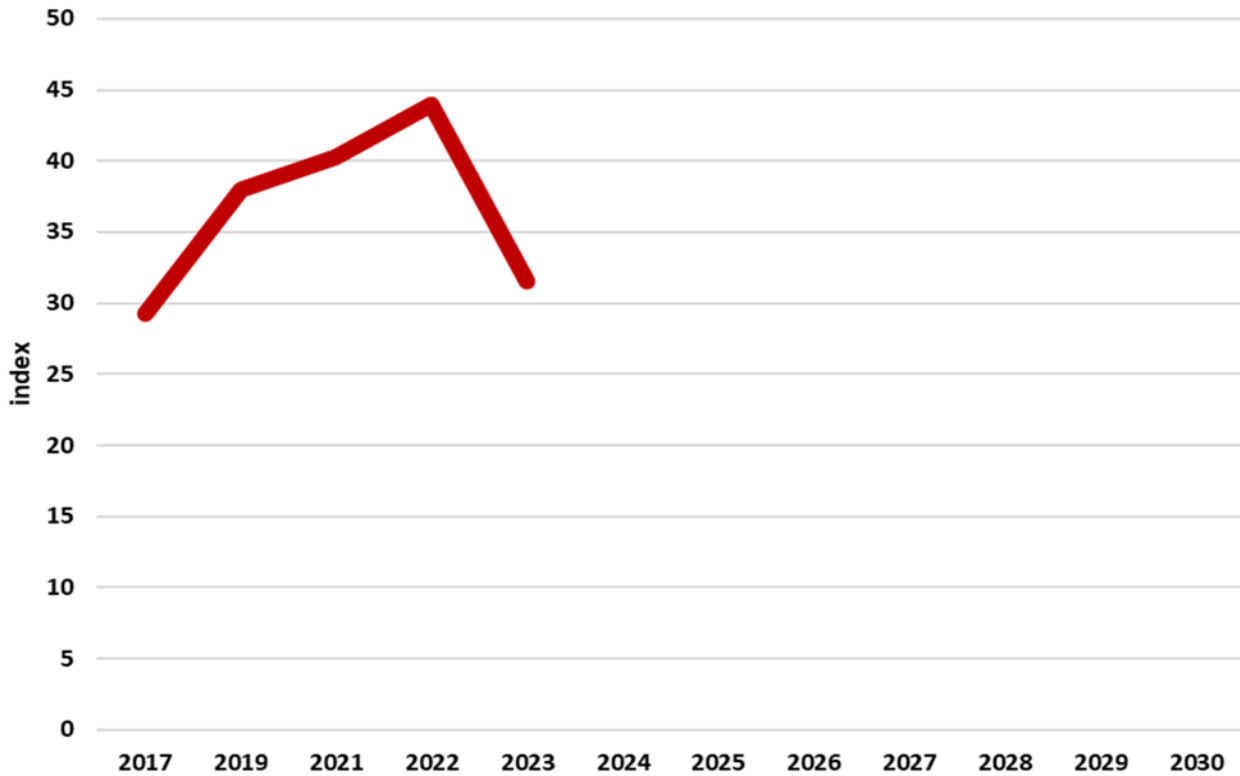
Soortspecifiek meetnet: het Koevinkje

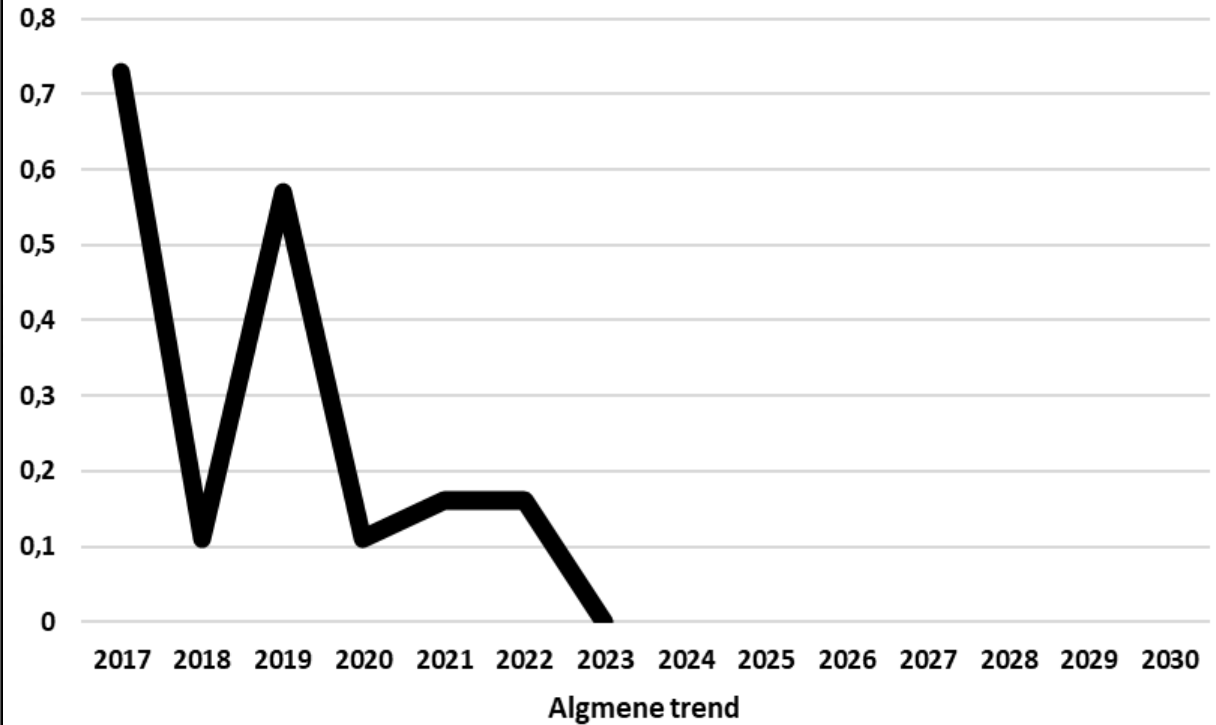
30.vi.2023,
Telroute Koevinkje Klein Sinaai.
© Frank Cornelis.

Soortspecifiek meetnet: het Koevinkje

Algemene trend
Koevinkje PDDS

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Koevinkje

Voor alle duidelijkheid !

Alle data is zeer nuttig
en

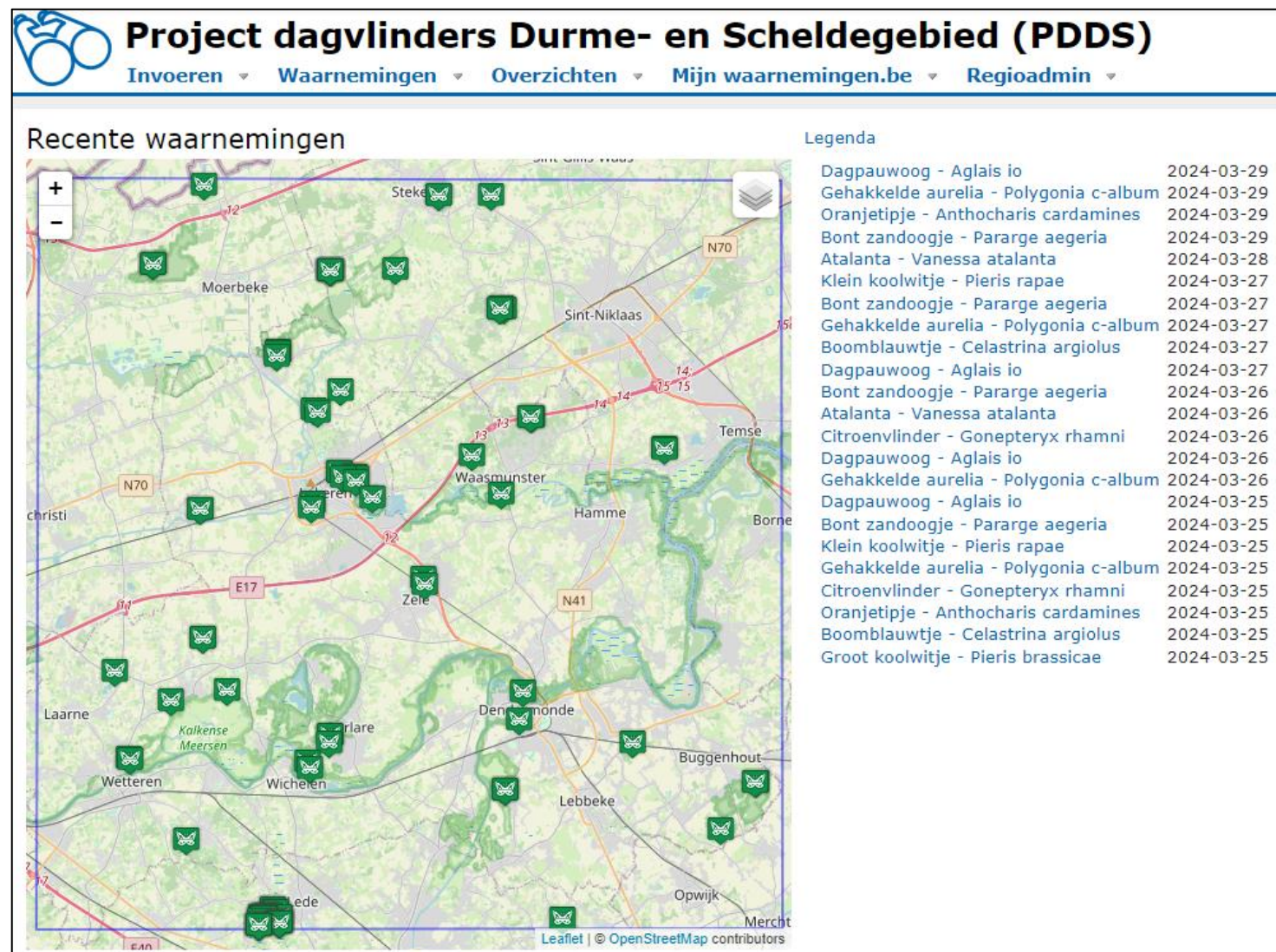
wordt gebruikt in de totale verwerking
om tot een **trendbepaling** te komen.

Toekomstige verwerking (fine-tuning) van data

- A.d.h.v. **fenologiegrafieken** (referentiegebied PDDS) → vliegperiode.
- A.d.h.v. **minstens 3 tuinbezoeken per decade** → dus geen graduënten meer i.f.v. bezoekfrequentie.
- Per soort / per jaar
- Voor **algemeen voorkomende dagvlinder soorten**.
- Minder (niet) algemene soorten → soortspecifieke meetnetten !

a.d.h.v. fenologiegrafieken uit het PDDDS (referentie)gebied

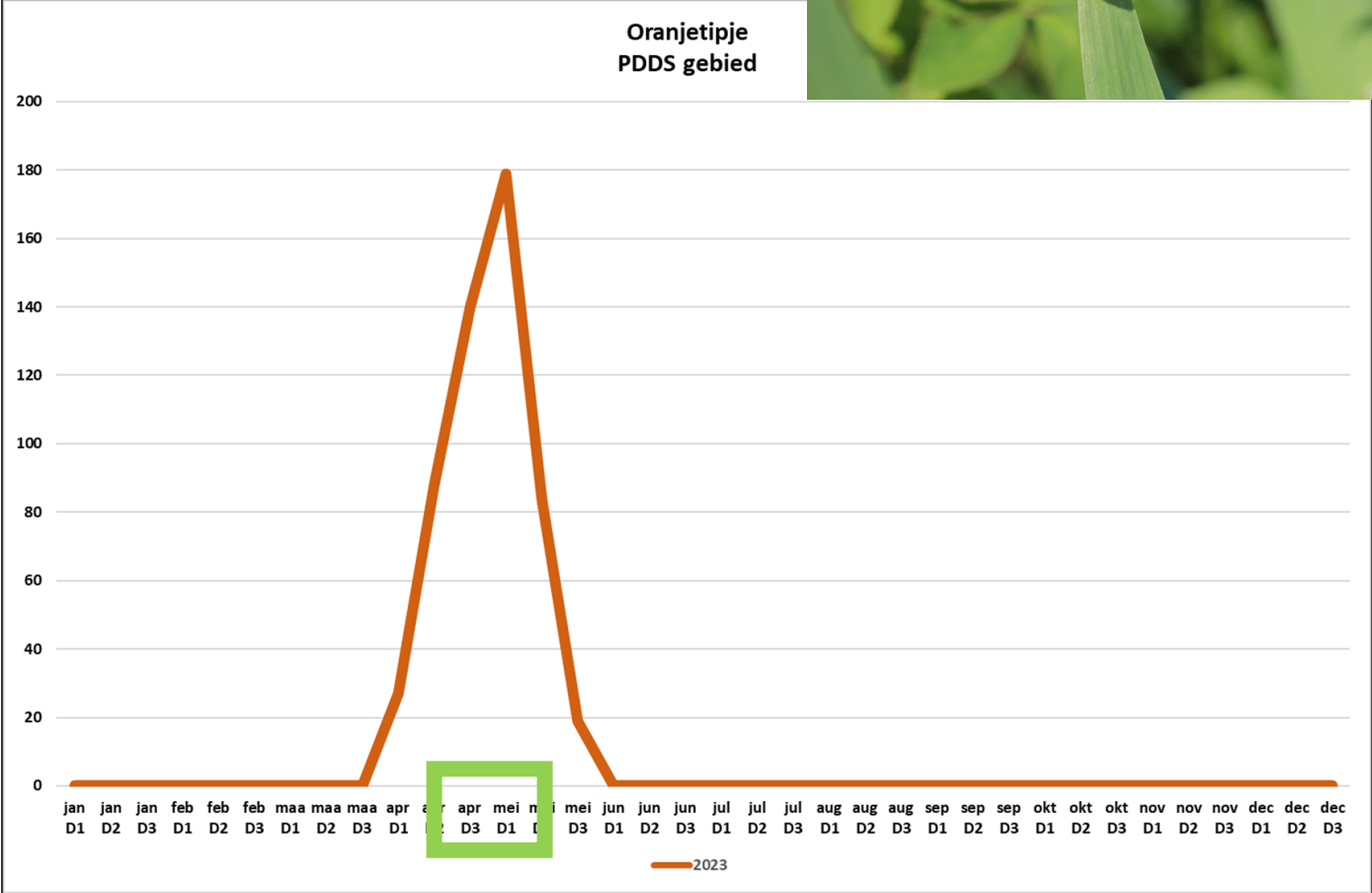
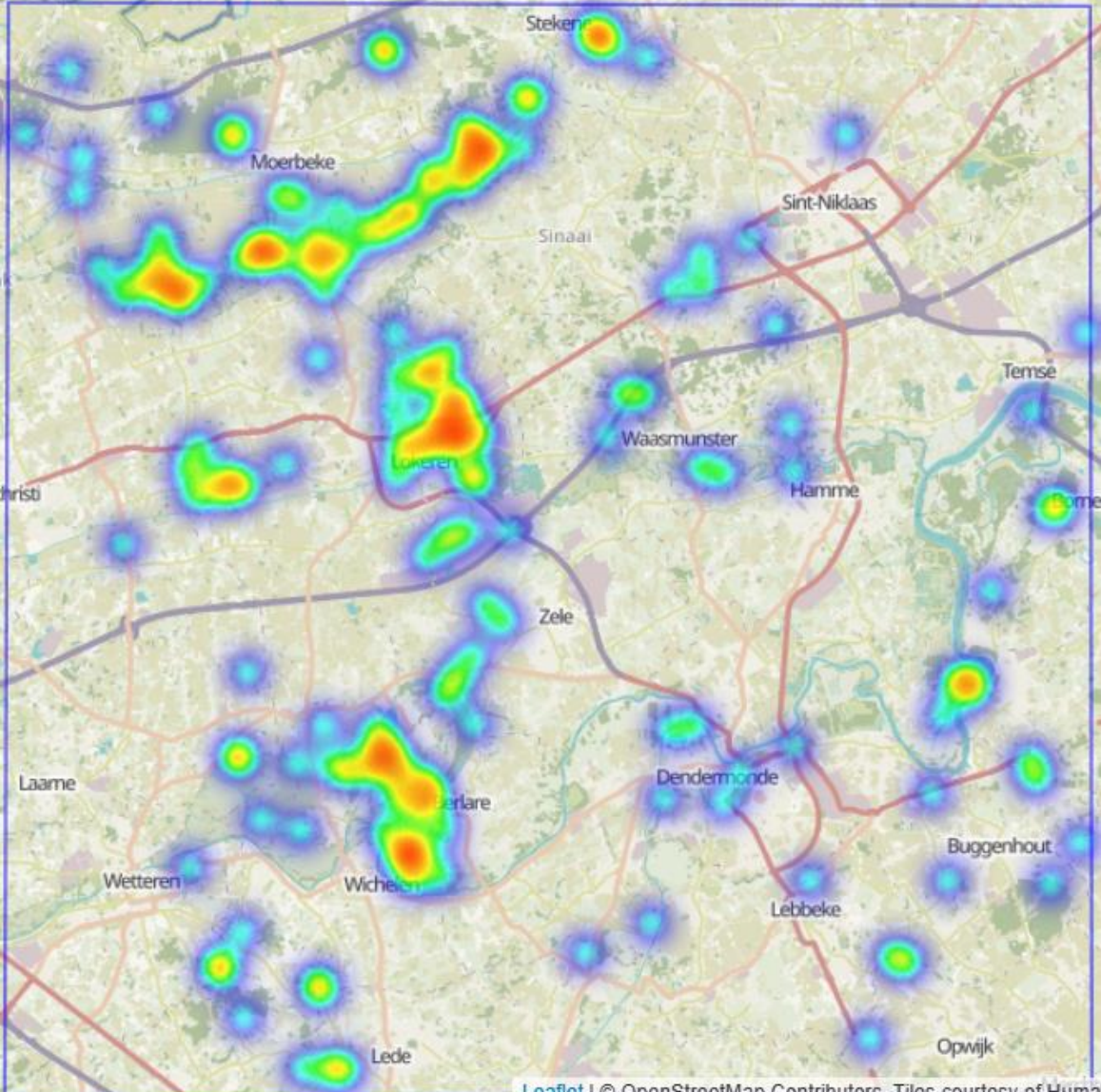
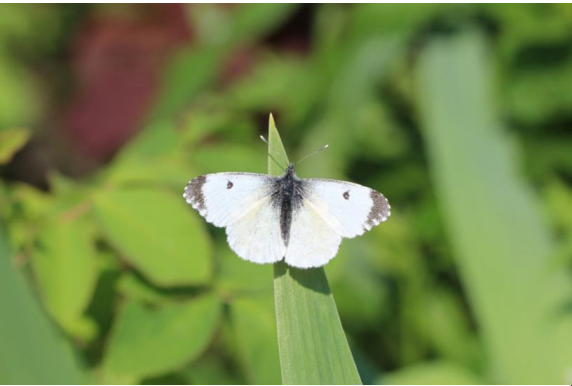
En a.d.h.v. een algemeen
voorkomende soort !

♀ Oranjetipje, 13.v.2023, Daknam.

© Tom Vermeulen

Voorbeeld: het Oranjetipje (PDDDS) 2023

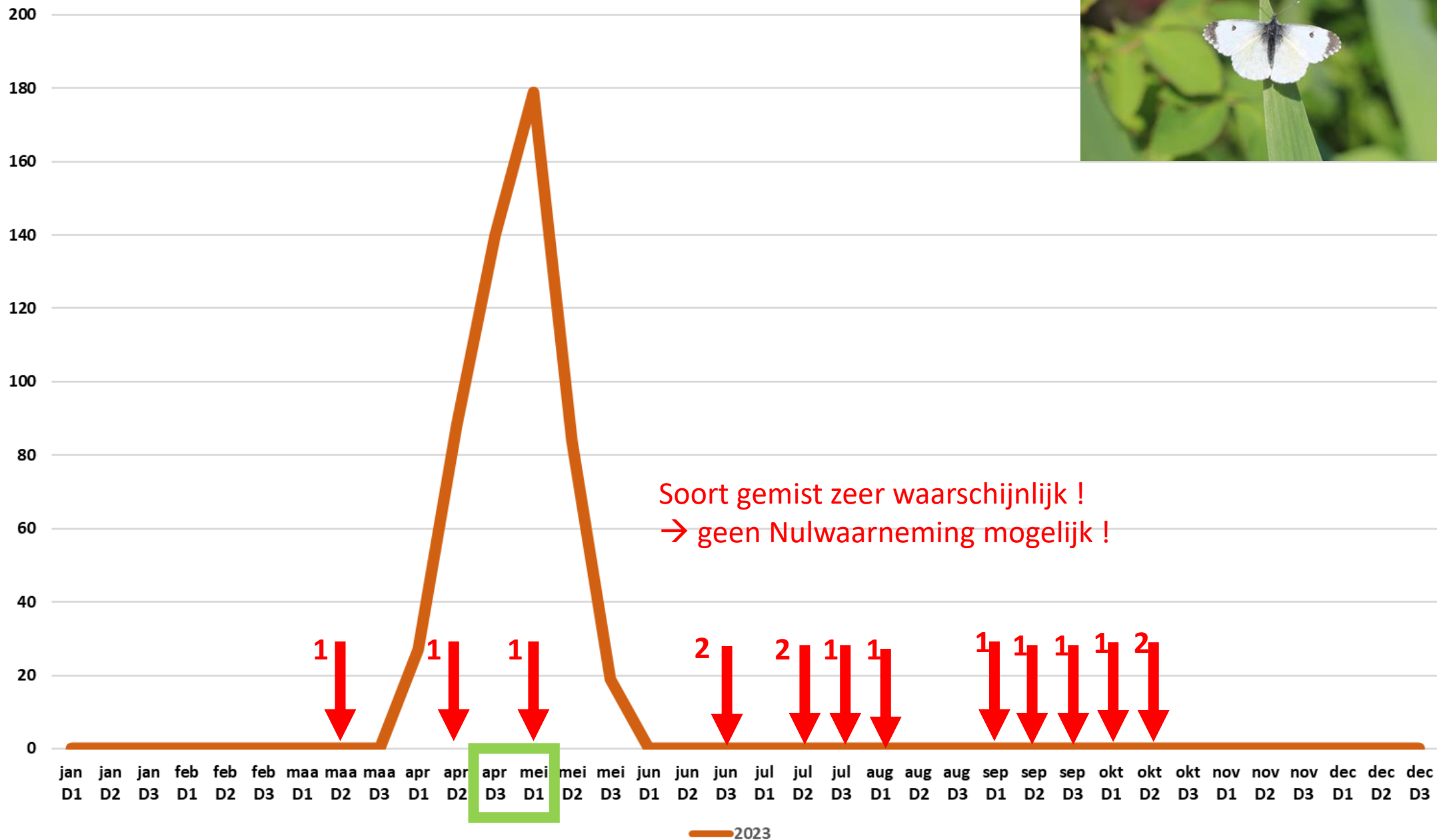

© VVE WG Dagvlinders

© waarnemingen.be

Voorbeeld:
Oranjetipje is
niet gezien
geweest in een
minder
frequent
bezochte tuin
voor het jaar
2023

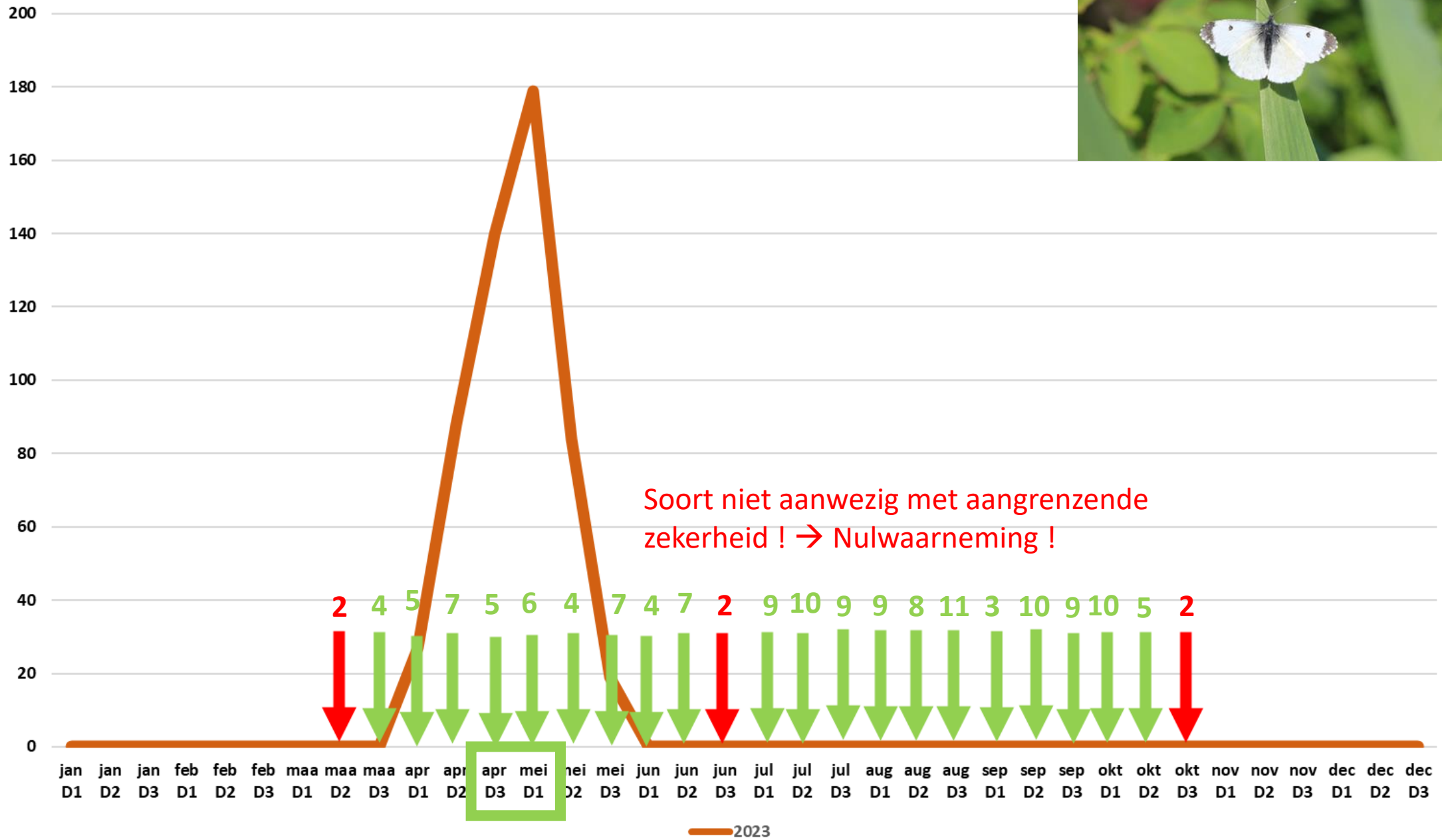
Oranjetipje
PDDS gebied

— 2023

Voorbeeld:
Oranjetipje is
niet gezien
geweest in een
frequent
bezochte tuin
voor het jaar
2023

Oranjetipje
PDDS gebied

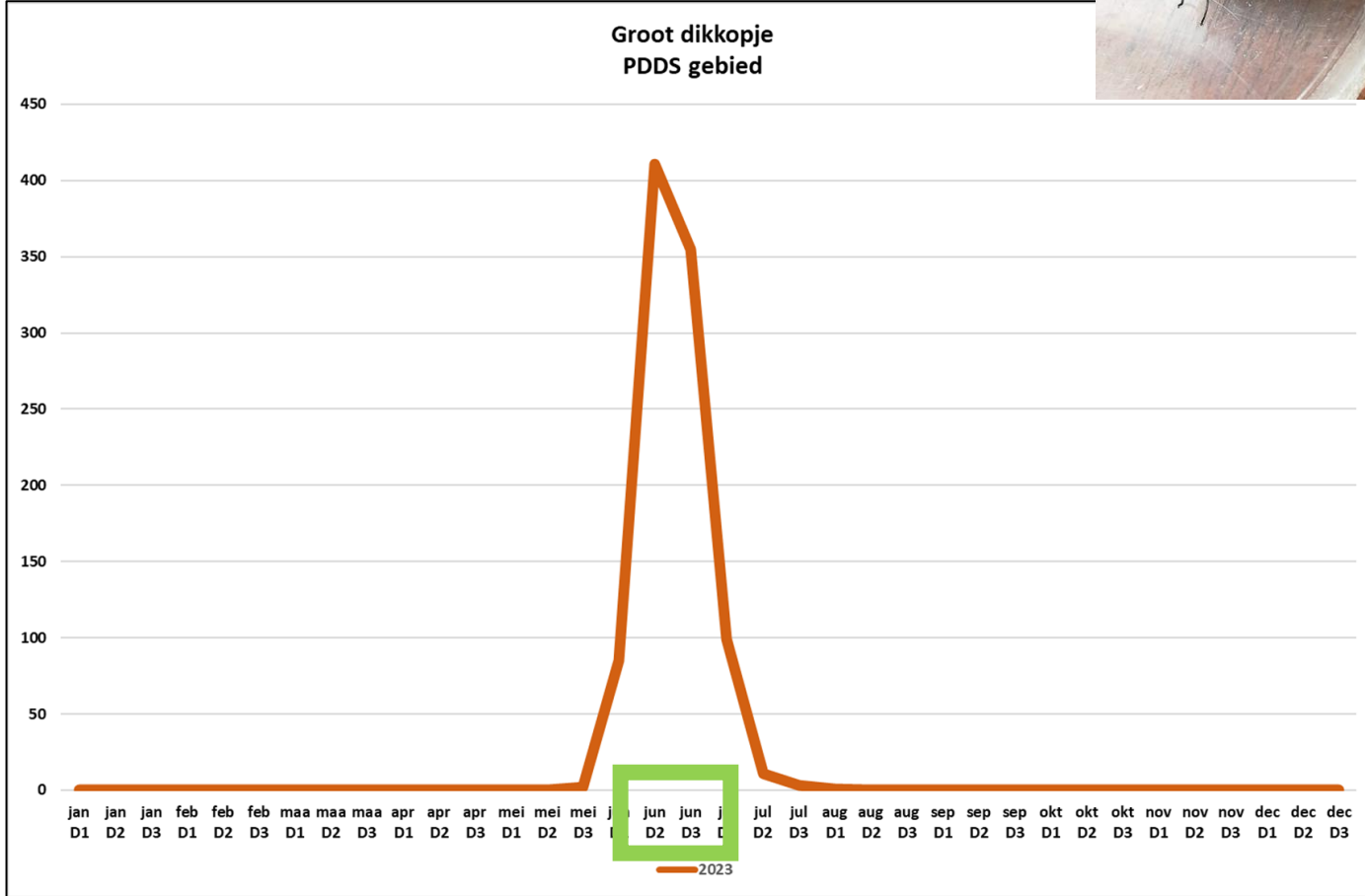
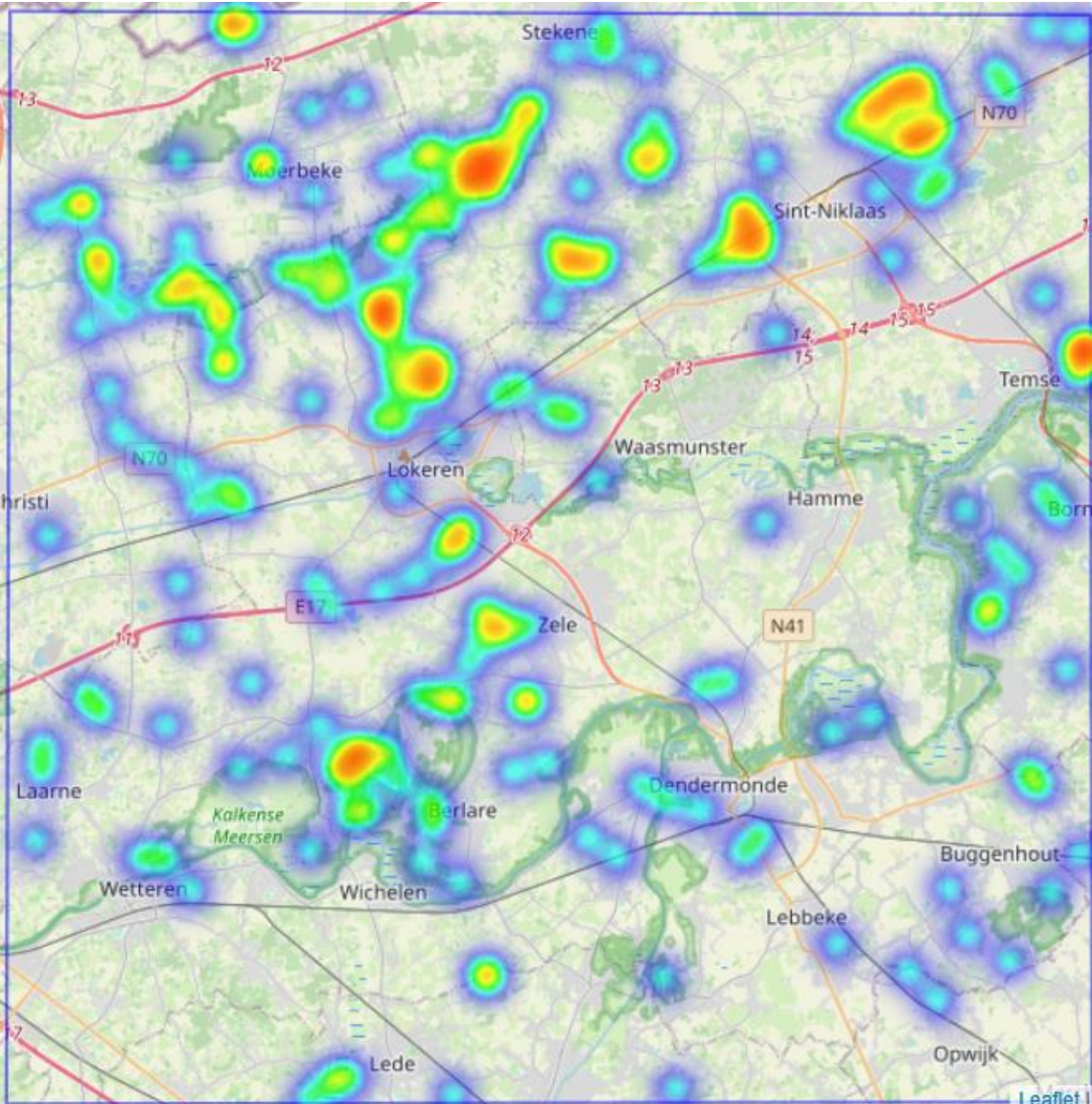

Voorbeeld: het Groot dikkopje (PDDS) 2023

01.vii.2023, St-Pauwels.
© Kenny Vereecken.

Voorbeeld: het Groot dikkopje (PDDS) 2023

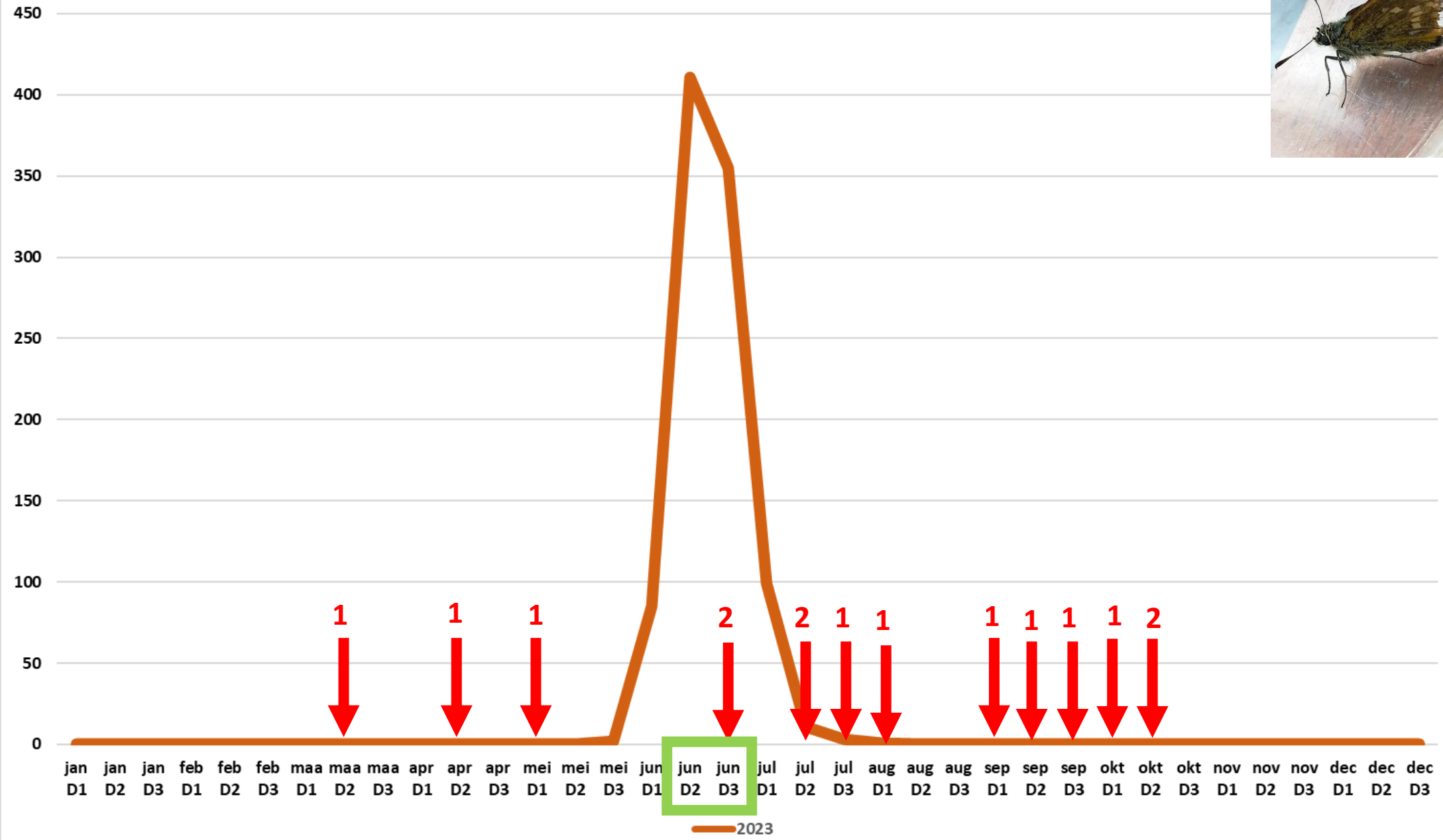

© VVE WG Dagvlinders

© waarnemingen.be

Voorbeeld:
Groot dikkopje
 is niet gezien
 geweest in een
minder
frequent
bezochte tuin
 voor het jaar
 2023

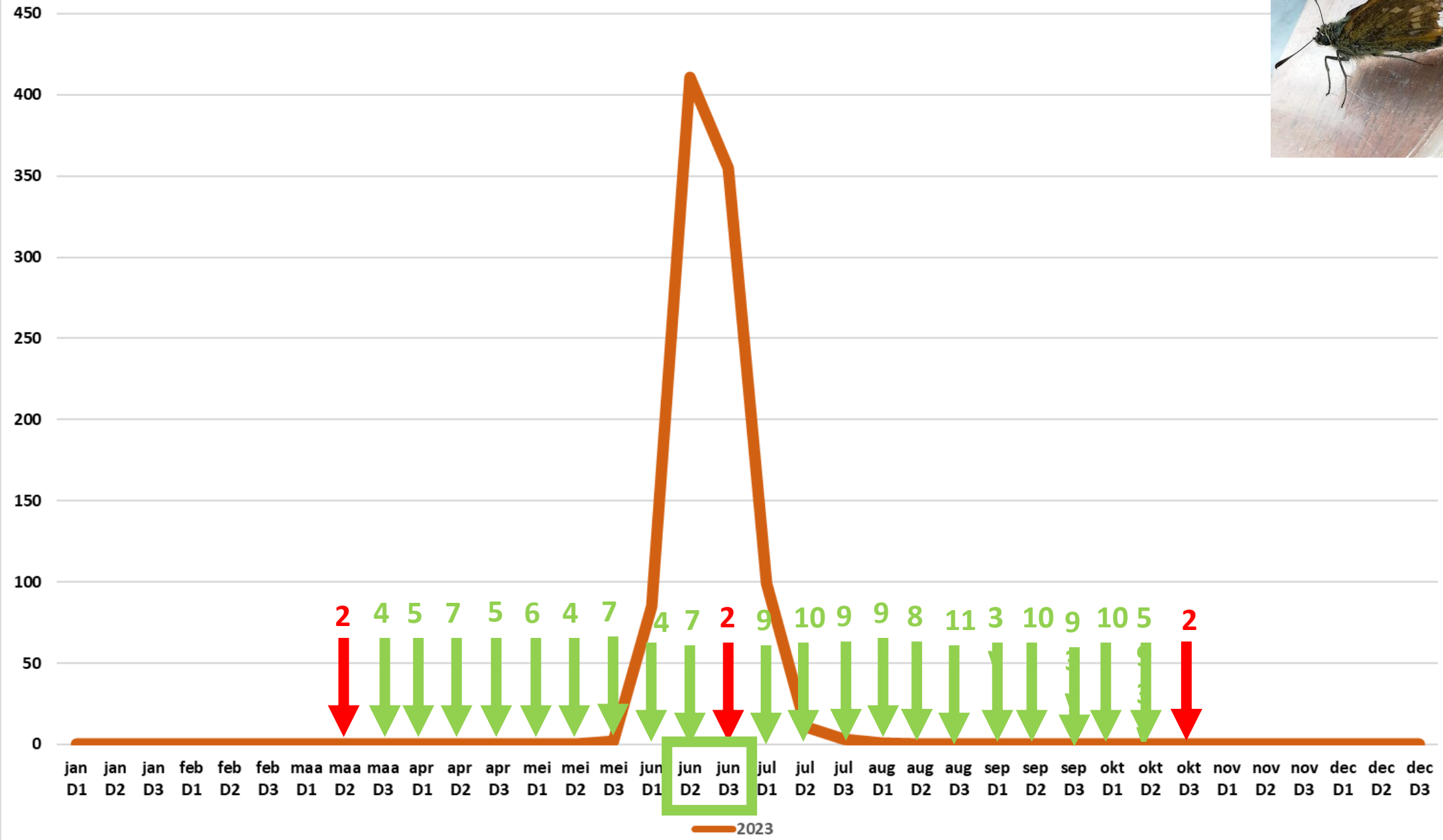
Groot dikkopje
 PDDS gebied

Voorbeeld:
Groot dikkopje
 is niet gezien
 geweest in een
frequent
bezochte tuin
 voor het jaar
 2023

Groot dikkopje
 PDDS gebied

2023

Geschikte dagvlindersoorten voor het tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders

resultaten

www.phegea.org/Dagvlinders/Tuinmeetnet_GardenNetwork_5y.html

Resultaten van de dagvlindermeetnetten in Vlaanderen

Periode 2016 - 2021

Toon Westra, Dirk Maes, Sam Van de Poel en Thierry Onkelinx

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

We kunnen spreken van een **toename** van het Oranje zandoogje in de **periode 2017-2021**.

Ook in Nederland nemen de aantallen van het Oranje zandoogje de laatste jaren toe (van Swaay et al., 2022).

In **Oost-Europa** echter belandt het Oranje zandoogje steeds vaker op regionale **Rode Lijsten** en in sommige landen is de soort recent zelfs **uitgestorven** (Maes et al., 2019b).

Vlaanderen (en Nederland) dragen daarom een grote verantwoordelijkheid voor deze voorlopig nog zeer talrijke en algemene soort.

Dit is ook de reden waarom deze soort een **Vlaams prioritaire soort** (VPS) is en dus is opgenomen in de meetnetten.

Oranje zandoogje

Wachtebeke,
18.viii.2023.

© Dany Ranschaert

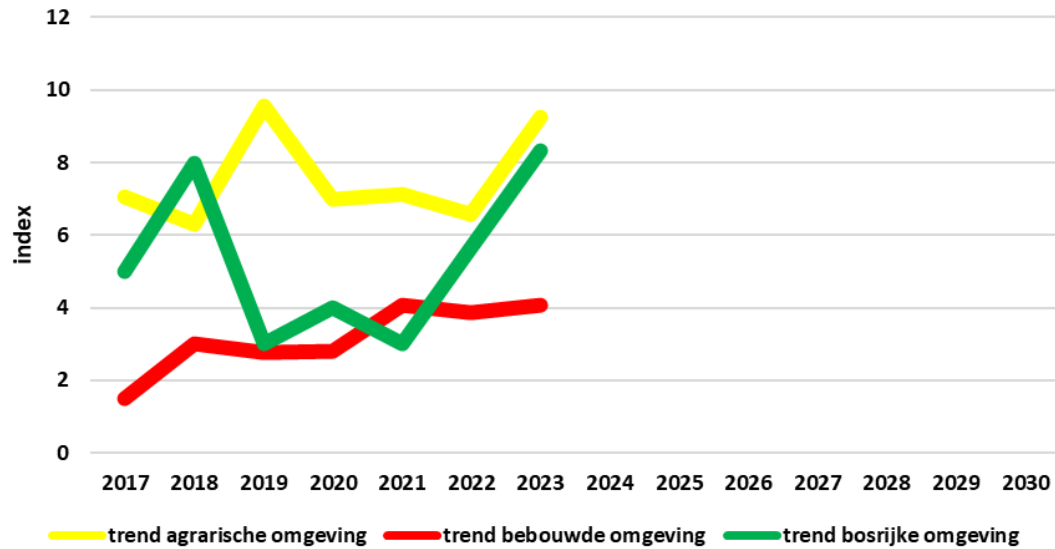

Oranje zandoogje

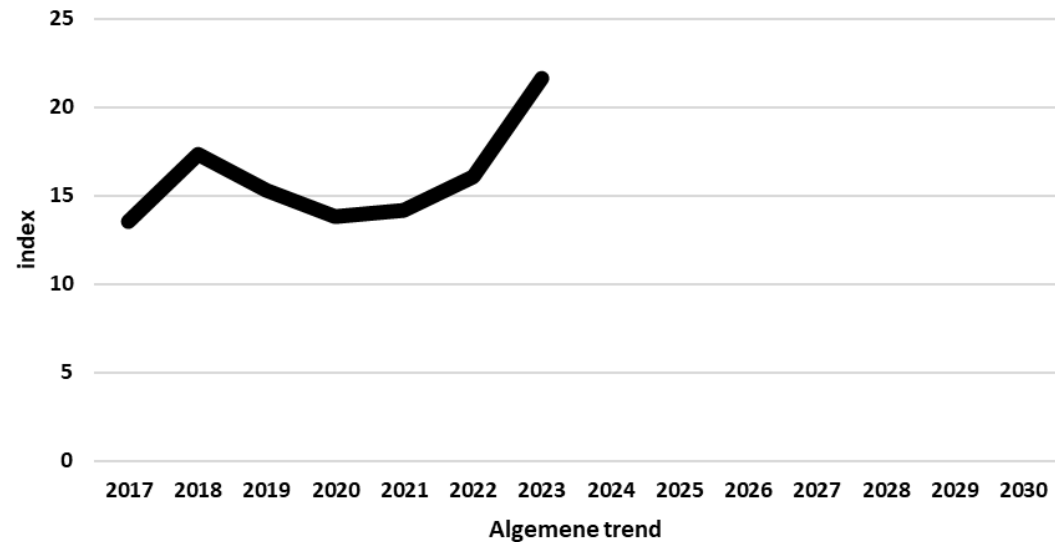
Wachtebeke,
18.viii.2023.
© Dany Ranschaert

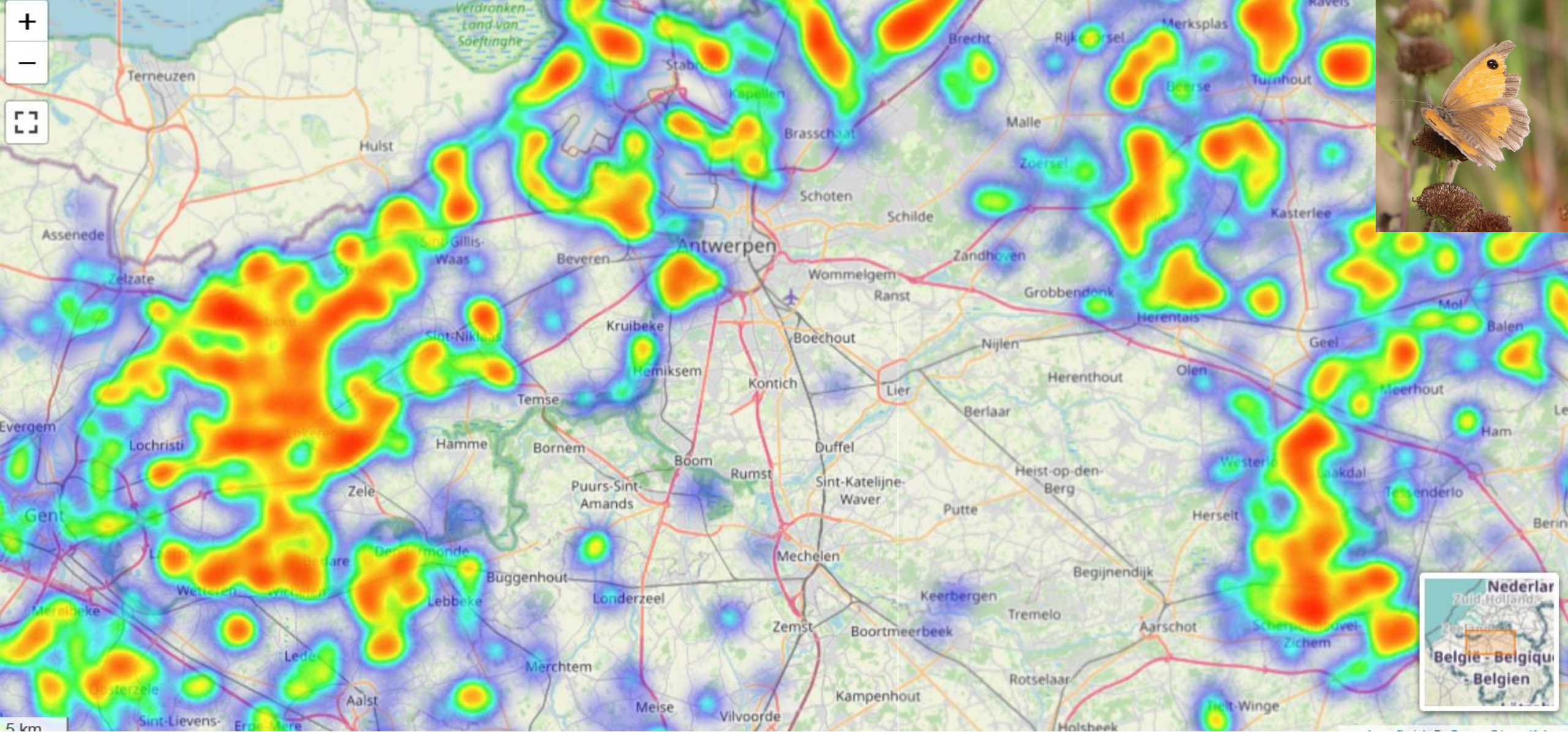

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Oranje zandoogje

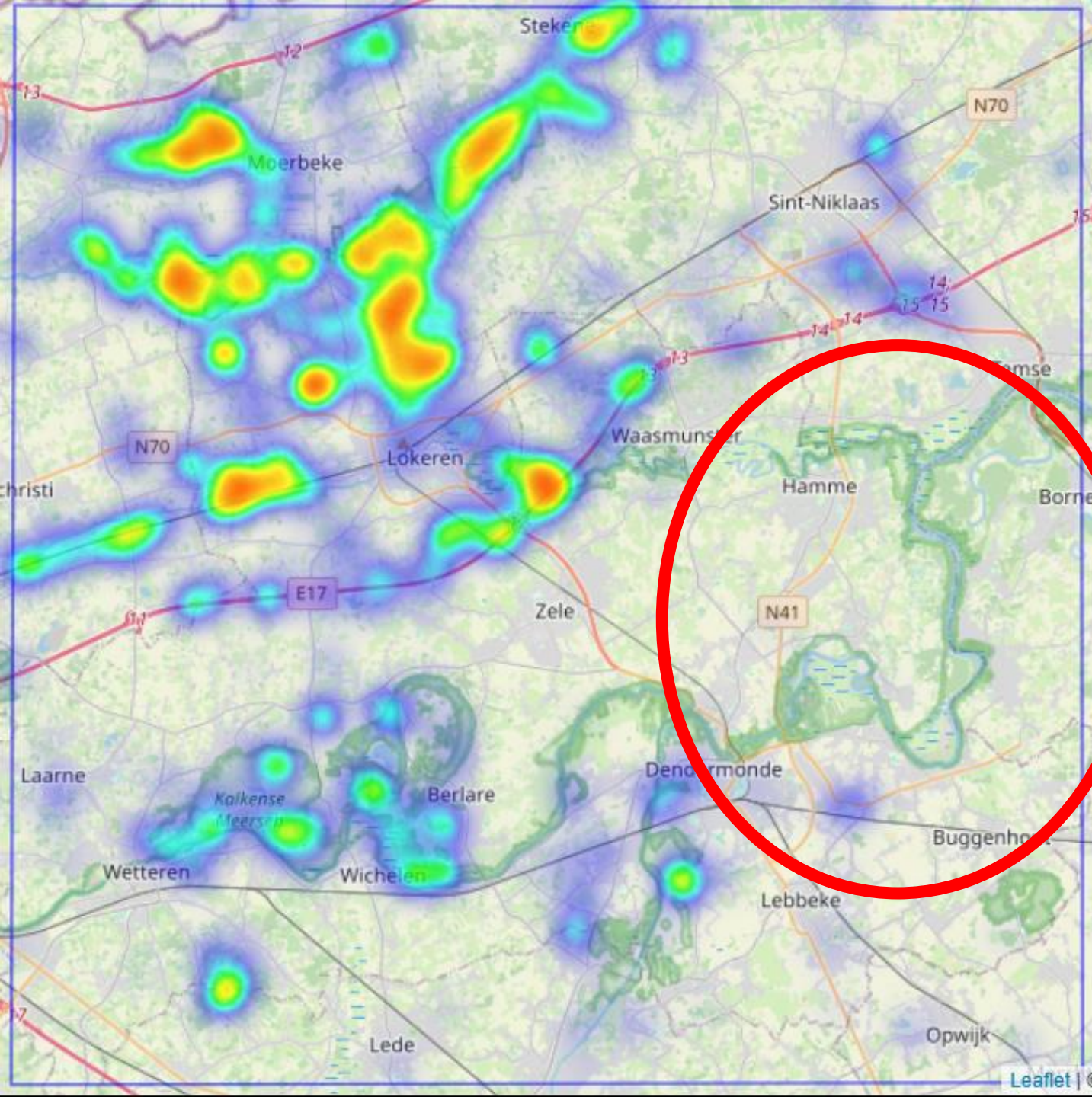

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Oranje zandoogje

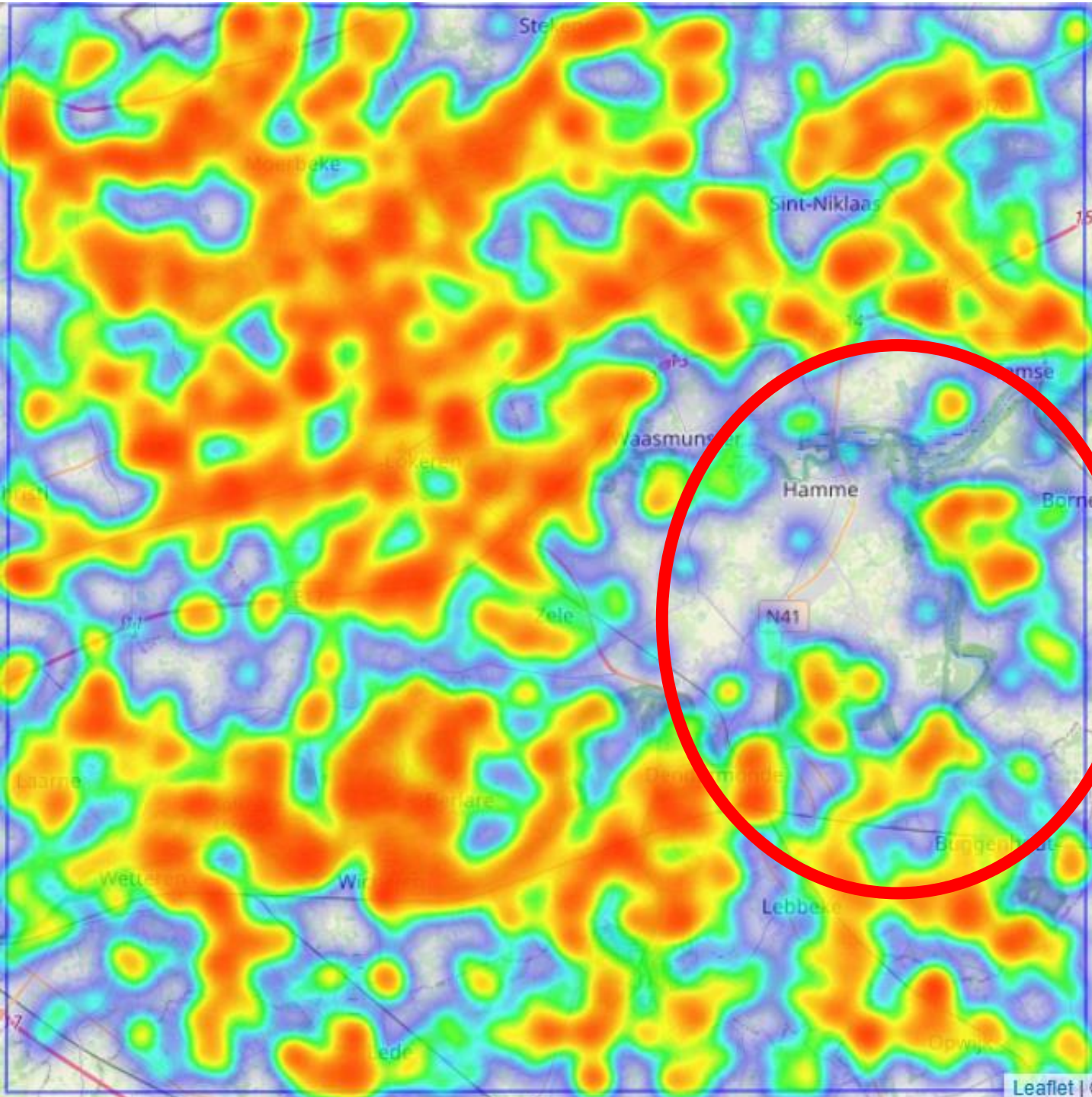

heatmap **Oranje zandoogje**
Vlaanderen (2004-2016)

→ Bijeenkomst VVE WG Dagvlinders, presentatie Oranje zandoogje, kaas met gaten ! (Kurt Jonckheere)

heatmap **Oranje zandoogje**
PDDS gebied (2004-2016)

Deelnemende tuinen in betreffende zone

- 2017 → 0 tuinen
- 2018 → 0 tuinen
- 2019 → 1 tuin
- 2020 → 3 tuinen
- 2021 → 3 tuinen
- 2022 → 1 tuin
- 2023 → 2 tuinen

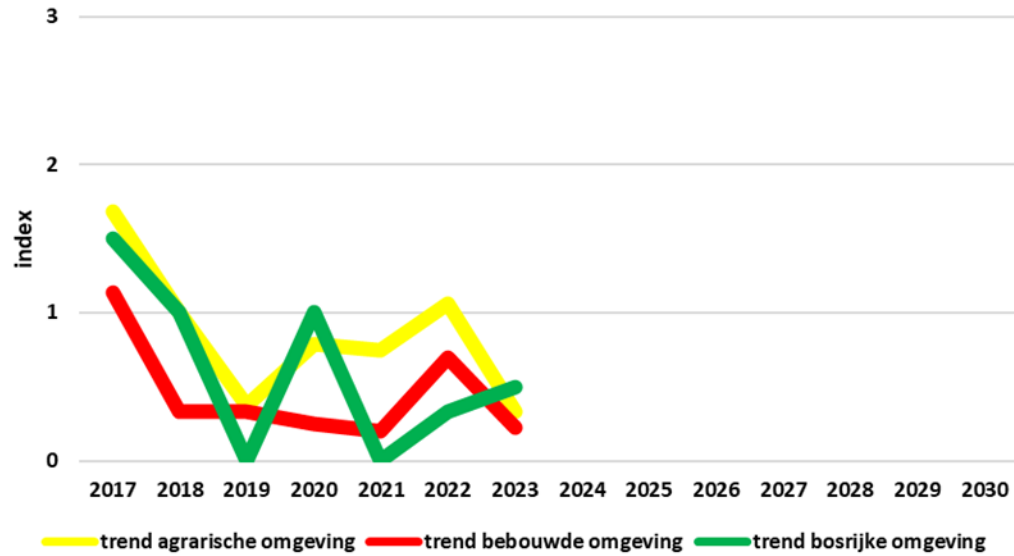
heatmap **Oranje zandoogje**
PDDS gebied (2004-2023)

Kleine vos

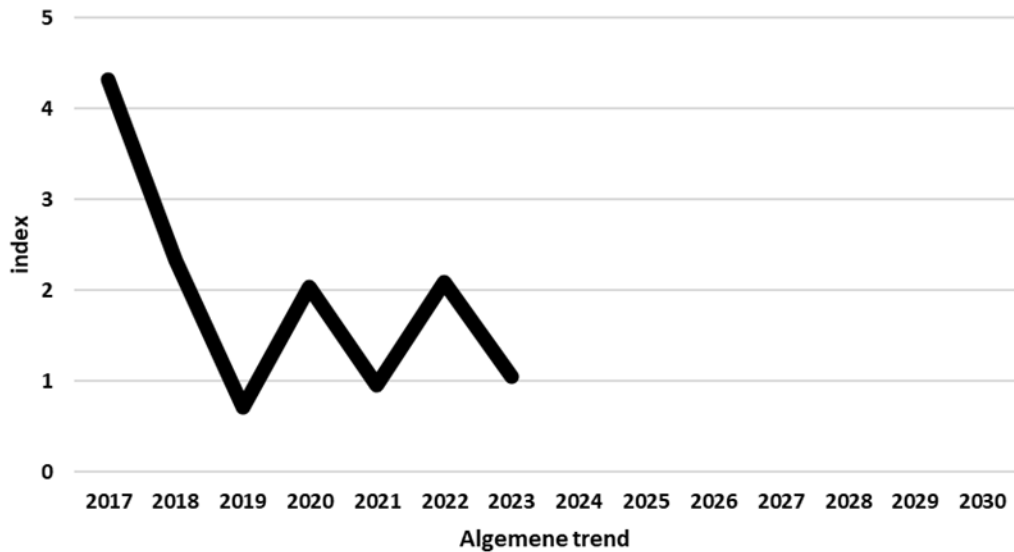

Kleine vos,
Sint-Niklaas,
07.vii.2023.
© Ortwin
Hoffmann

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Kleine vos

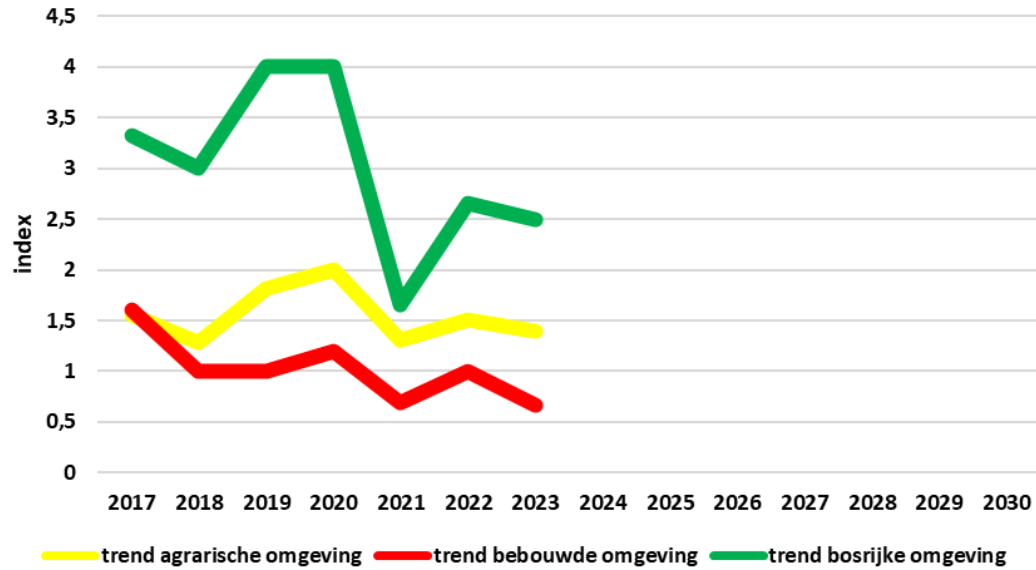
Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Kleine vos

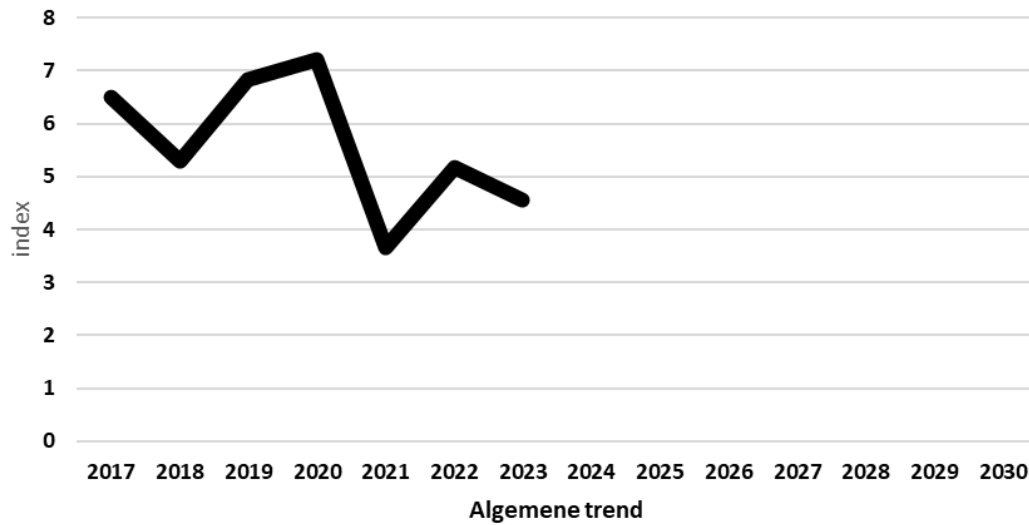

Oranjetipje

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Oranjetipje

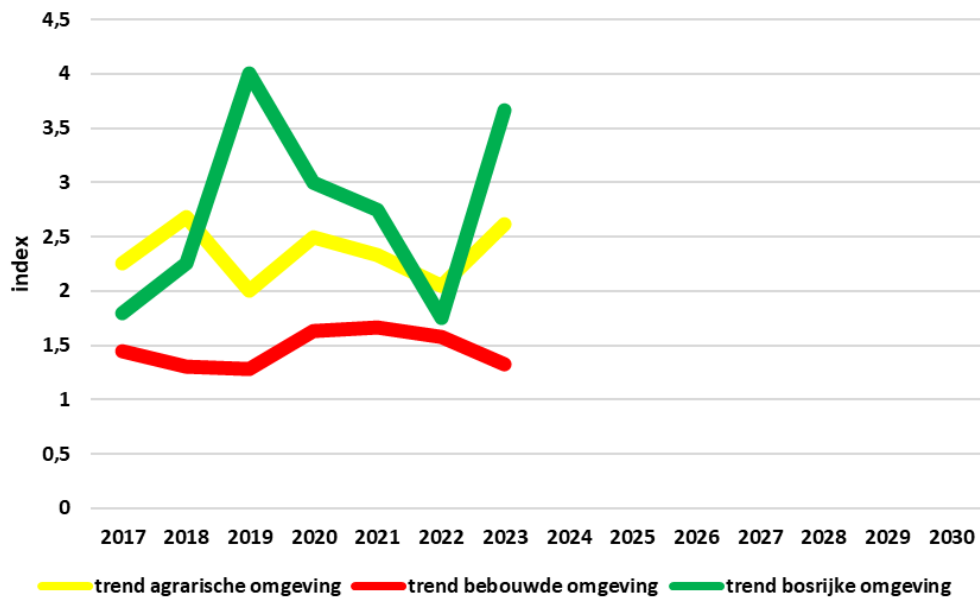
Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Oranjetipje

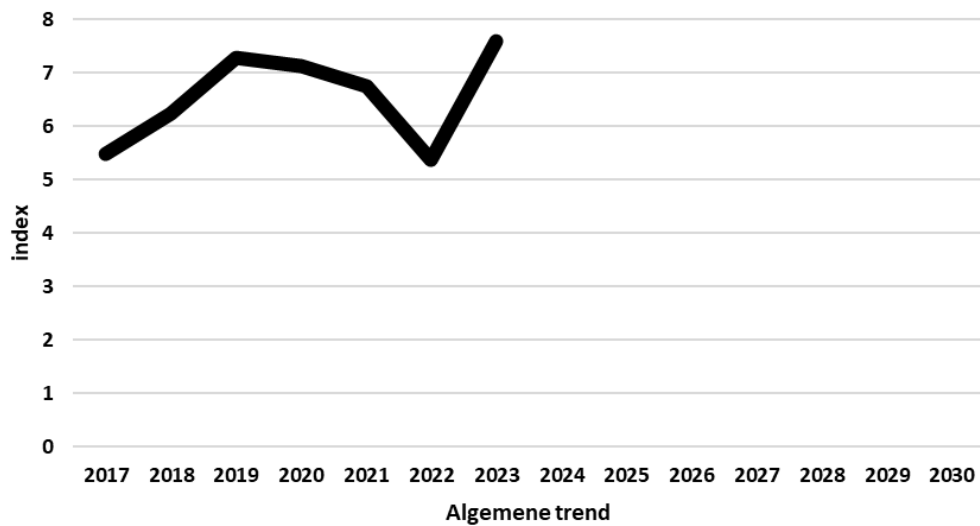
Lokeren, 25.iii.2024.
© Anja Lambrechts

Klein geaderd witje

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Klein geaderd witje

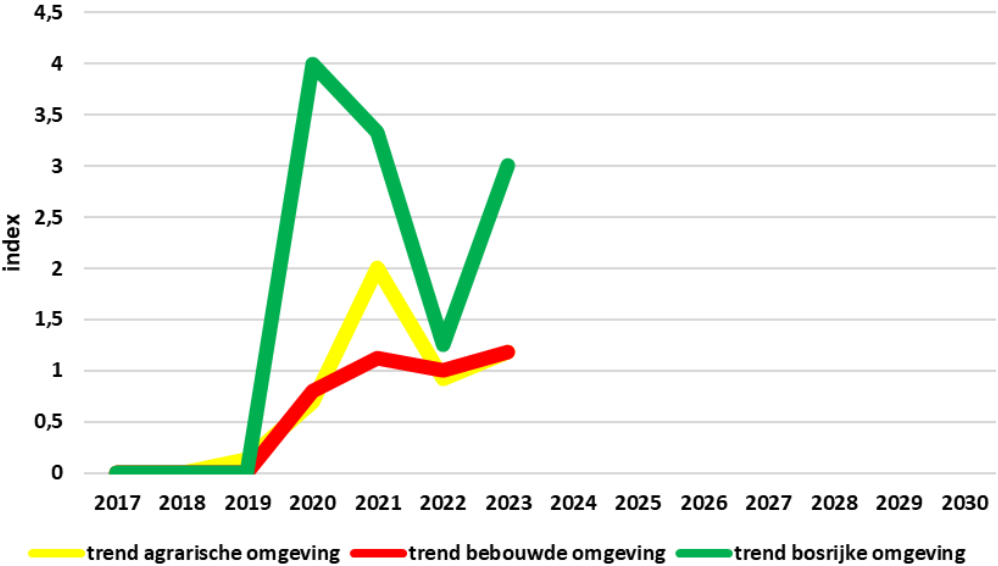

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Klein geaderd witje

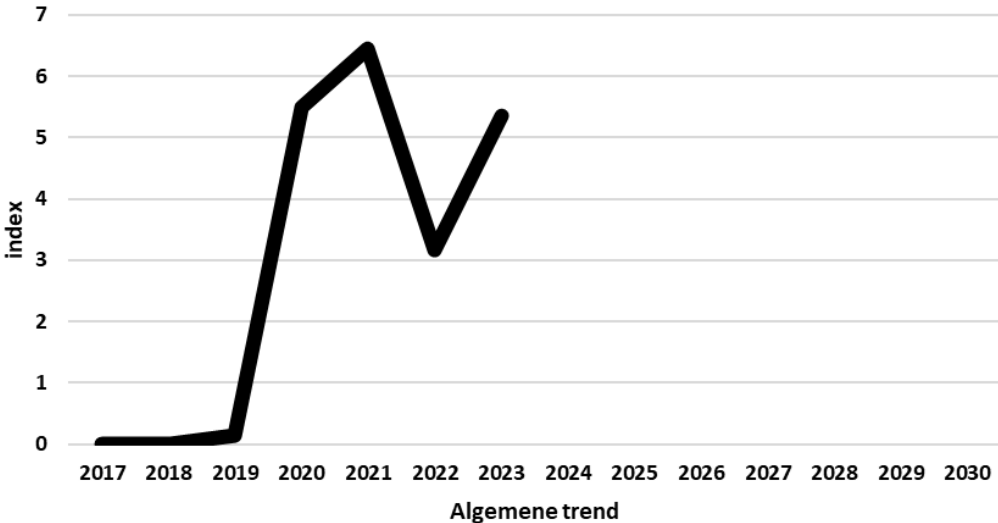

Scheefbloemwitje

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Scheefbloemwitje

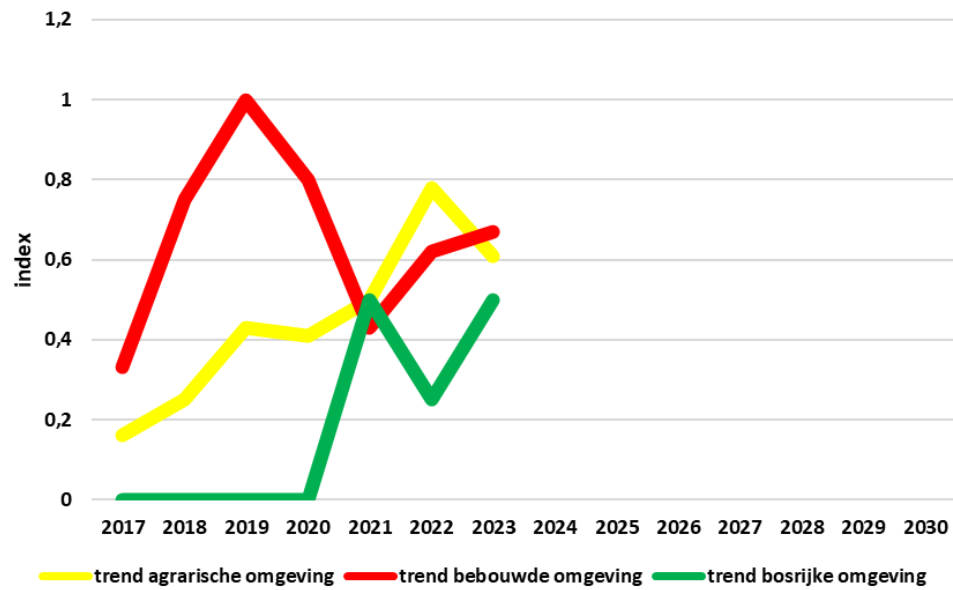
Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Scheefbloemwitje

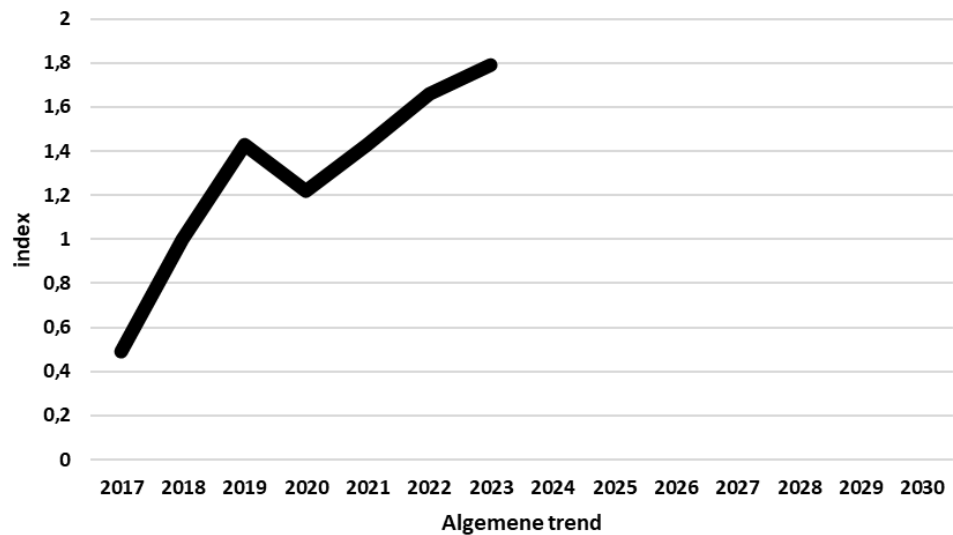
Lokeren,
18.ix.2023.
© Etienne De
Schryver

Kaasjeskruididdikkopje

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Kaasjeskruididdikkopje

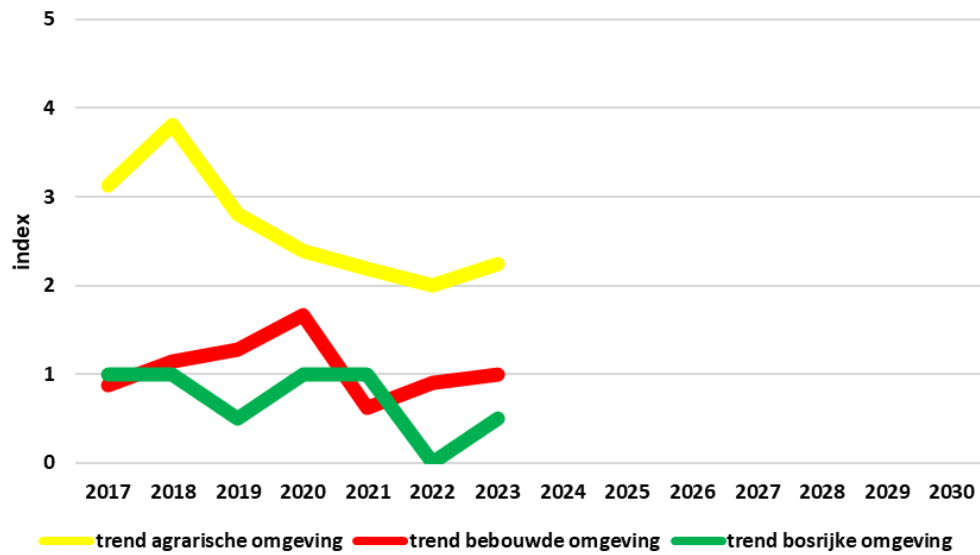
Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Kaasjeskruididdikkopje

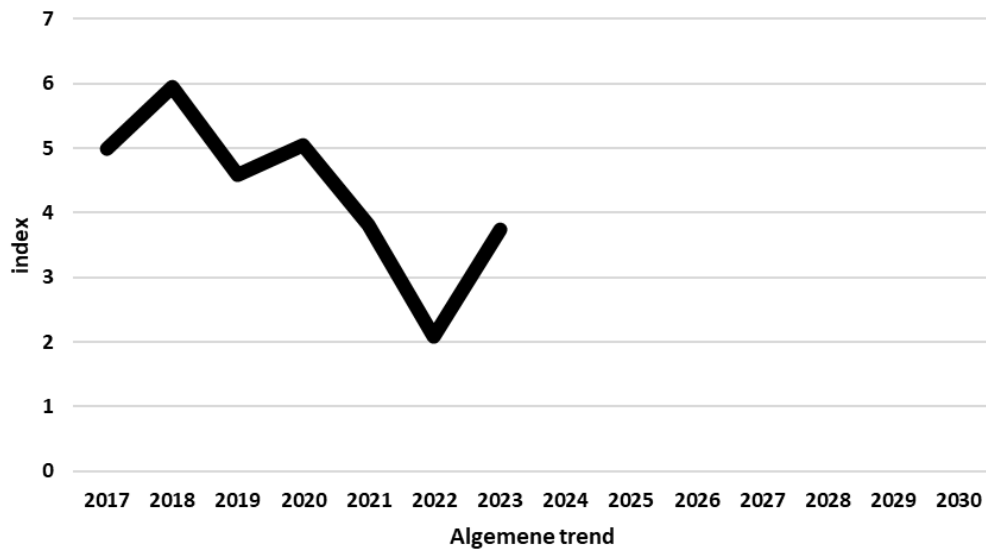
Berlare, 26.vii.2023.
© Sofie Noppe &
Geert Vergote

Groot dikkopje

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Groot dikkopje

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Groot dikkopje

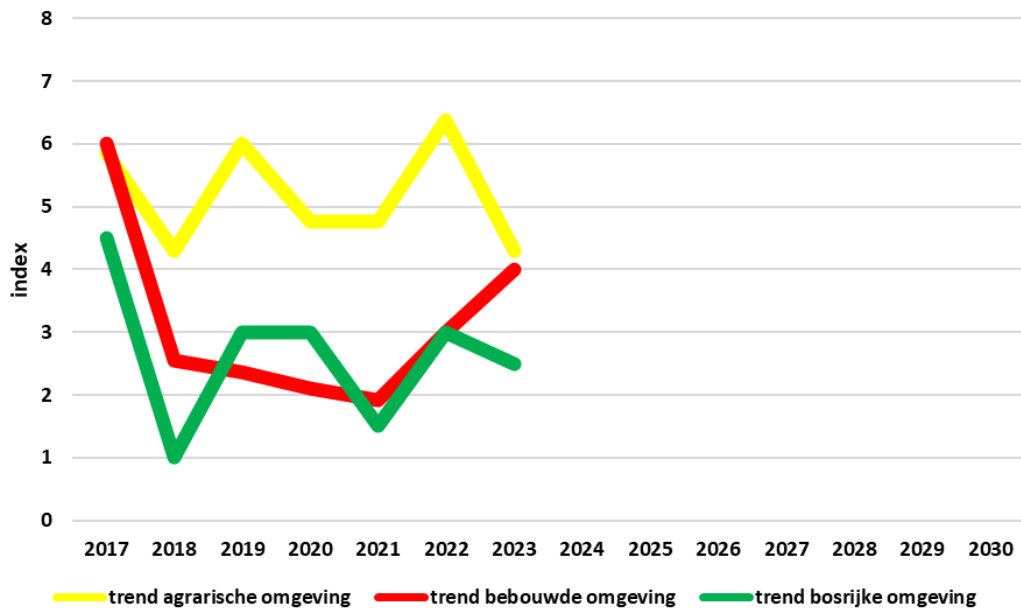

Sint-Gillis bij Dendermonde,
08.x.2023.

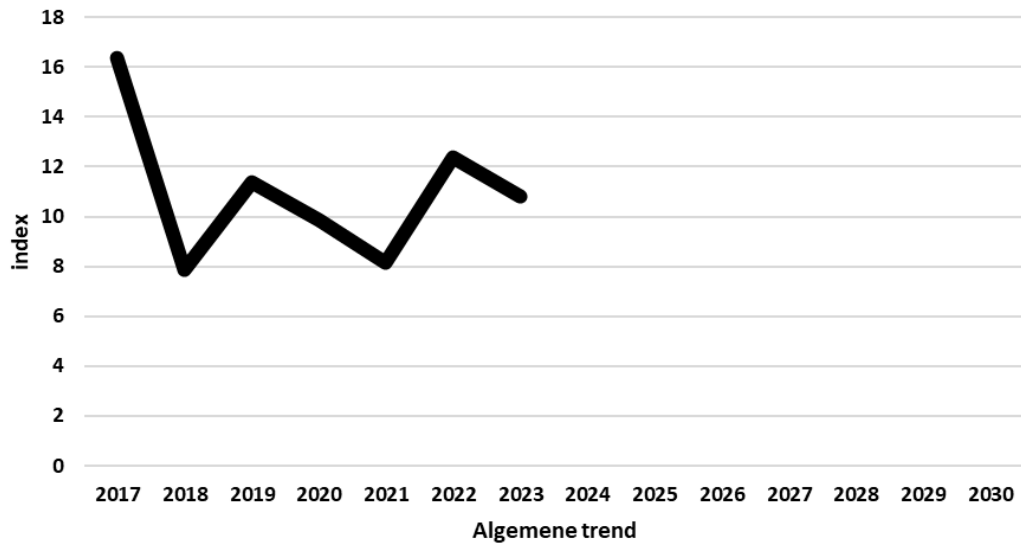
© Jurgen Couckuyt

Bruin zandoogje

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Bruin zandoogje

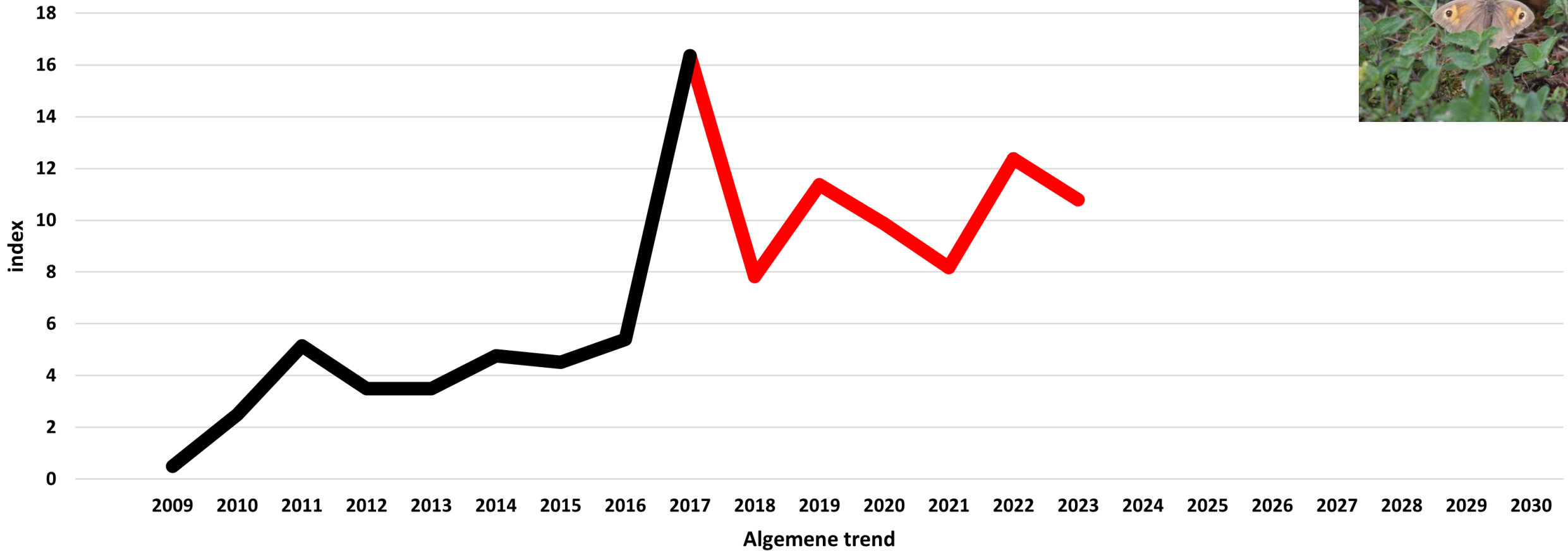

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Bruin zandoogje

Bornem,
22.vii.2023.
© Marleentje
Paelinckx

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders Bruin zandoogje

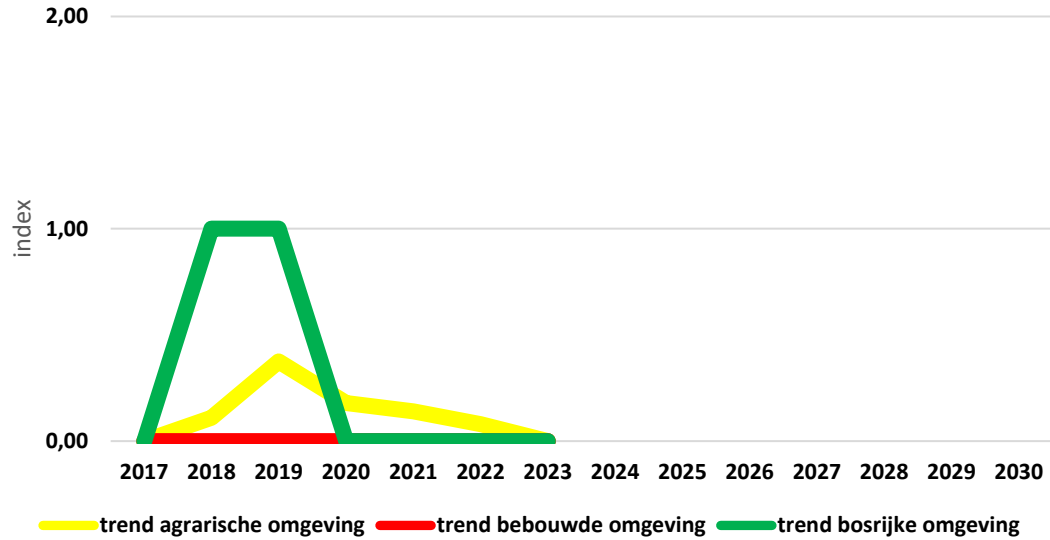

Bruin zandoogje (2004-2023)
© tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders

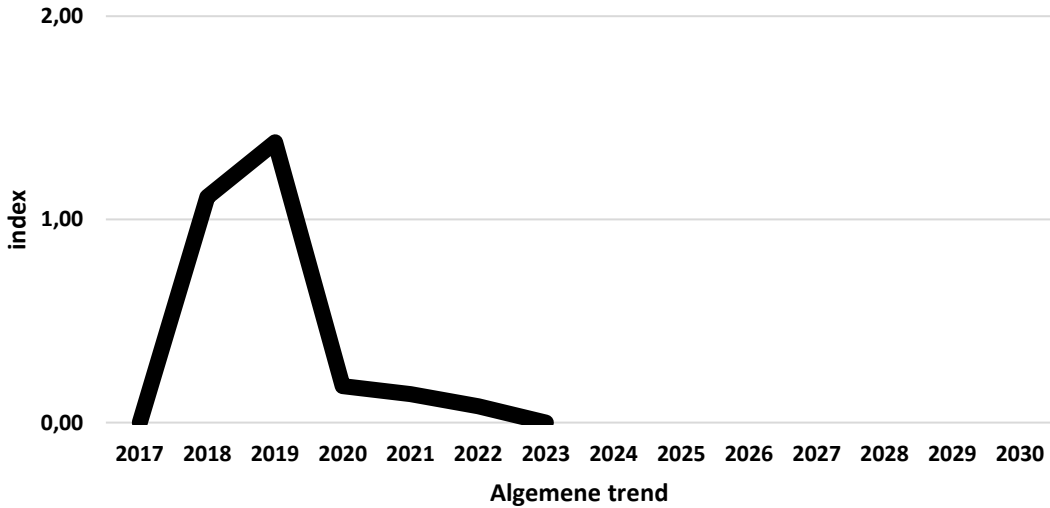
Dagvlinderfiche Bruin zandoogje
→ ledenblad D&S (vzw Durme)

Kleine parelmoervlinder

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Kleine parelmoervlinder

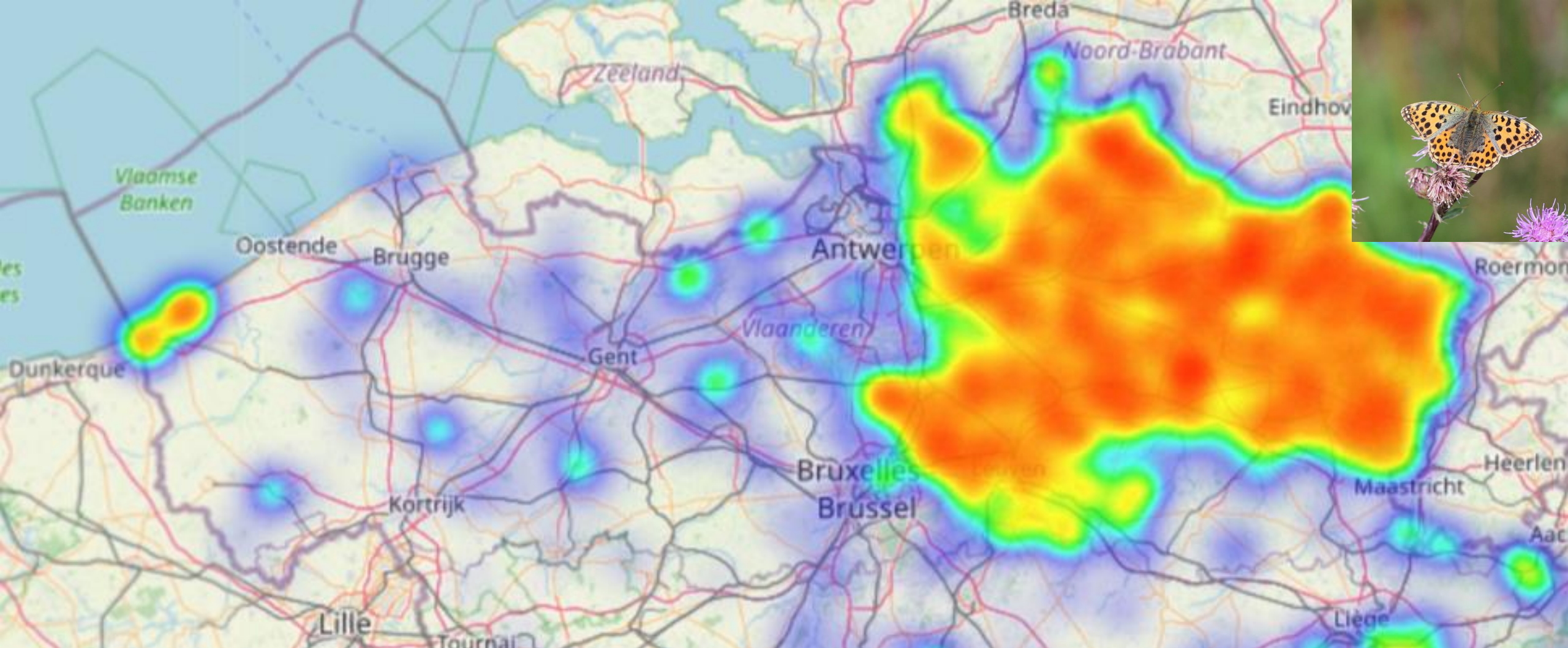

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Kleine parelmoervlinder

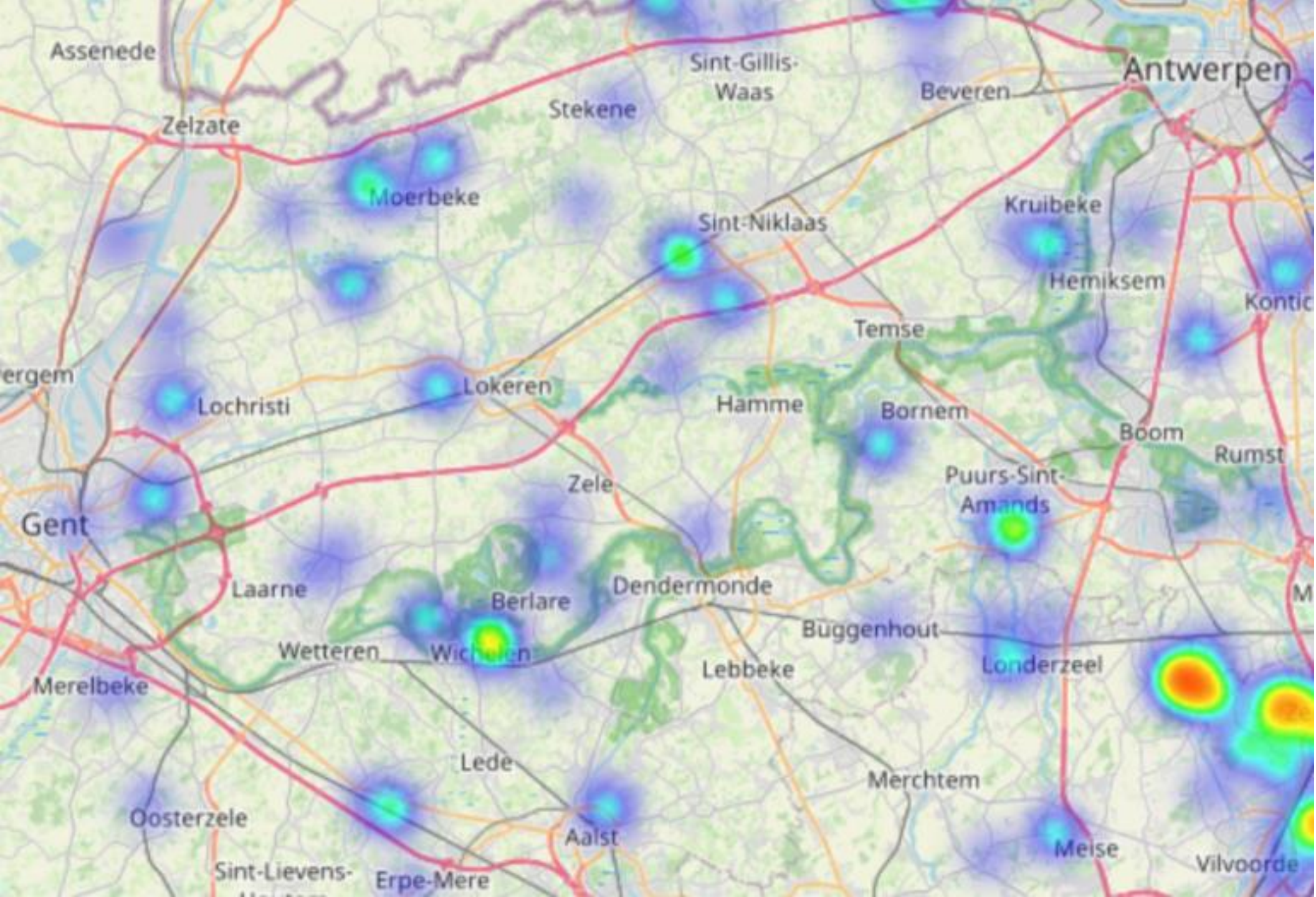

Wachtebeke,
11.vii.2023.
© Tom
Vermeulen

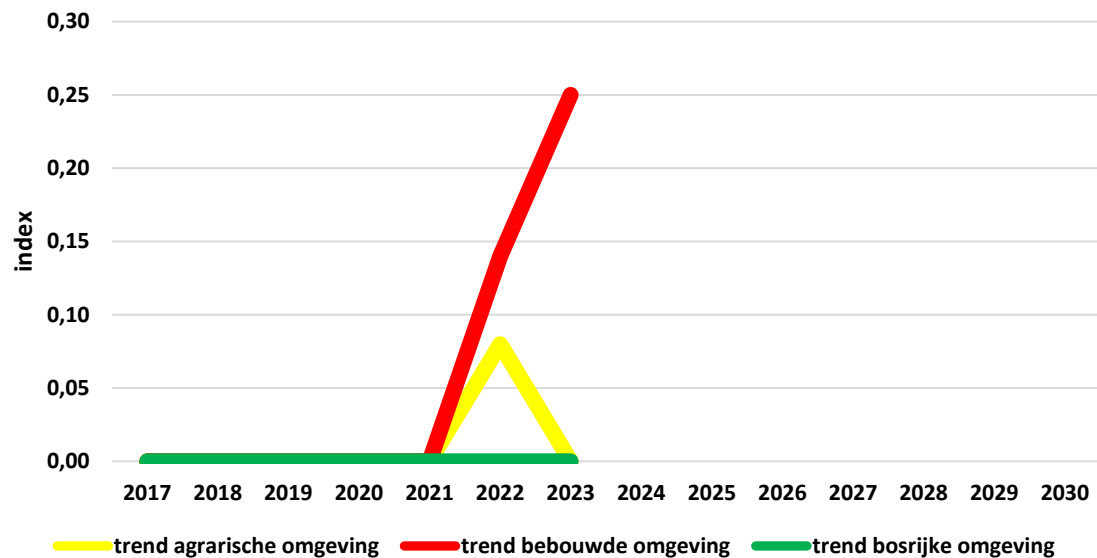

Kleine parelmoervlinder, Vlaanderen (2017-2023).

**Kleine
parelmoervlinder,**
Tuinmeetnet VVE
WG Dagvlinders,
(2017-2023)

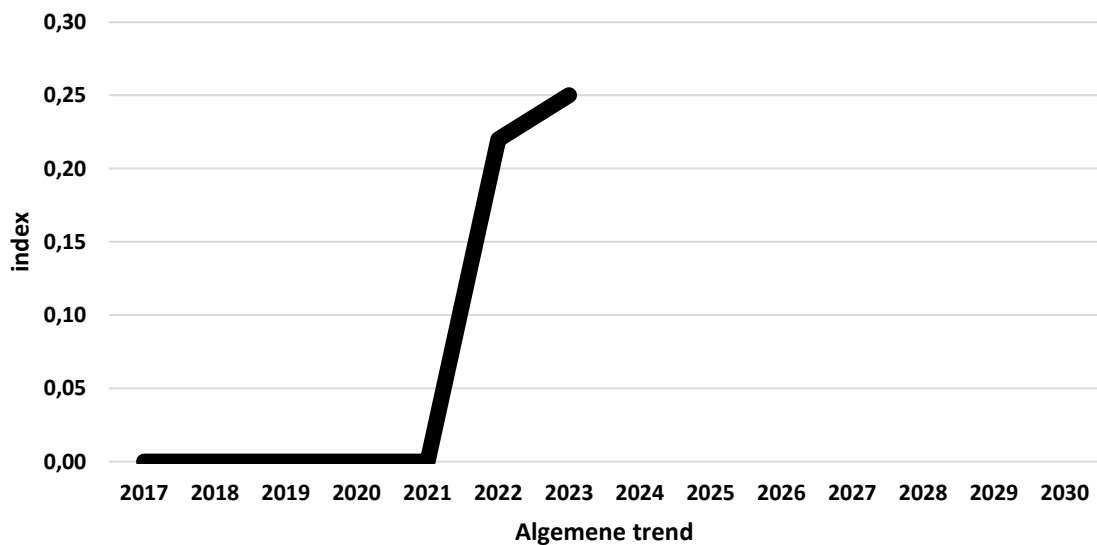
Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
lepenpage

lepenpage

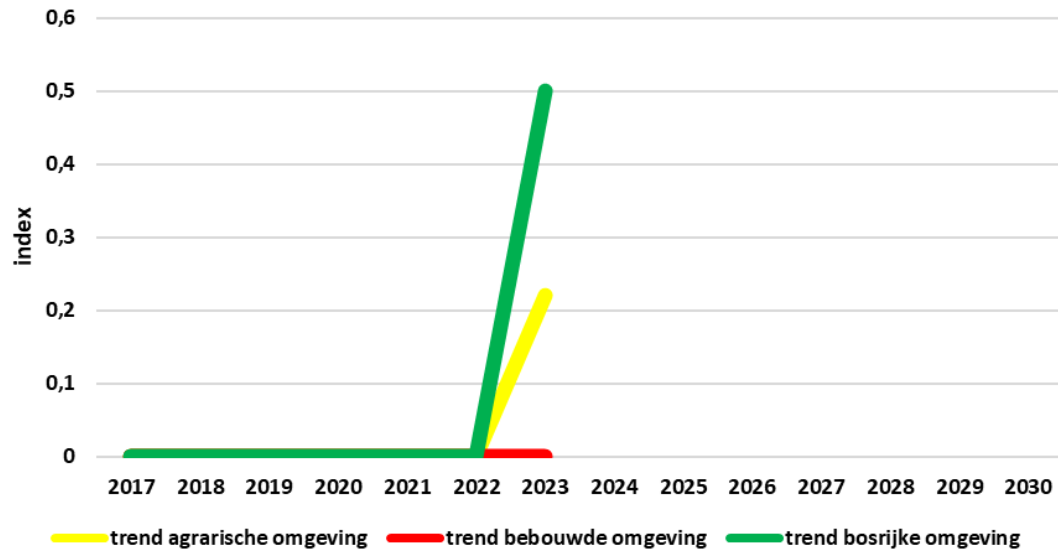
Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
lepenpage

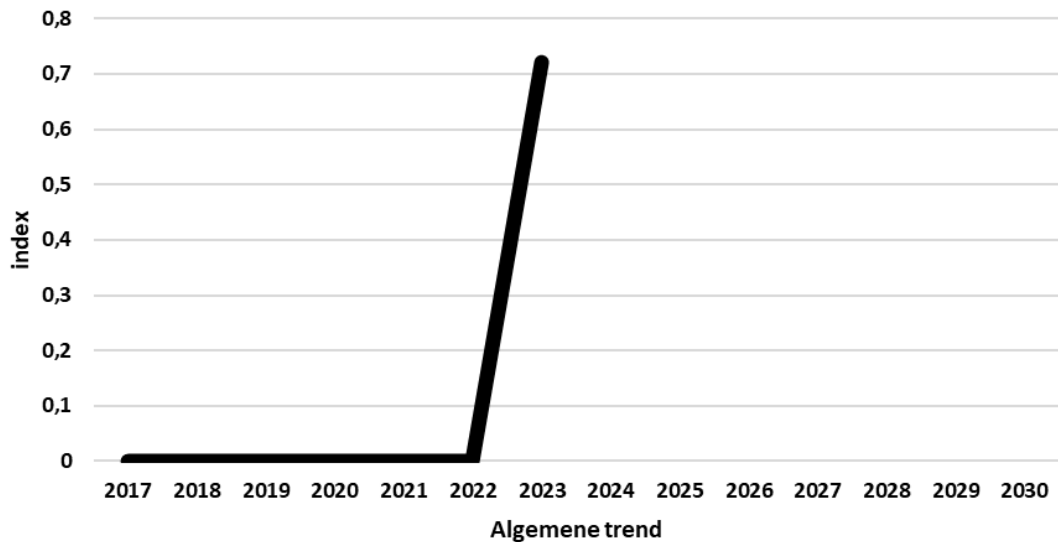
St-Niklaas,
16.vii.2023.
© Sandra Casier

Braamparelmoervlinder

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Braamparelmoervlinder

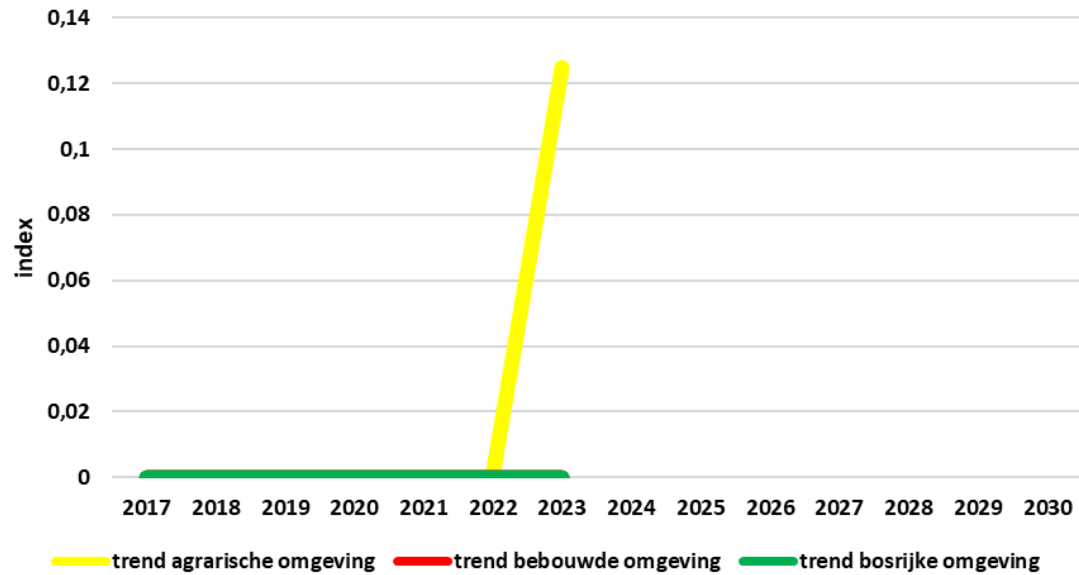
Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Braamparelmoervlinder

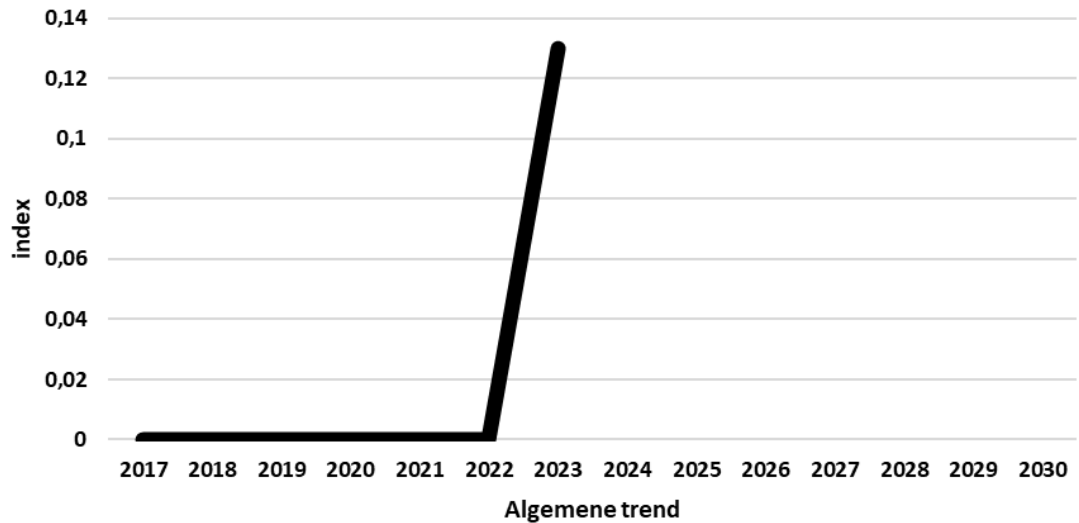
St-Niklaas,
18.vii.2023.
© Ortwin Hoffmann

Tijgerblauwtje

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Tijgerblauwtje

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders
Tijgerblauwtje

Laarne,
01.x.2023.
© Michel Van
Malderen

Statistieken

34 soorten (2017-2023)

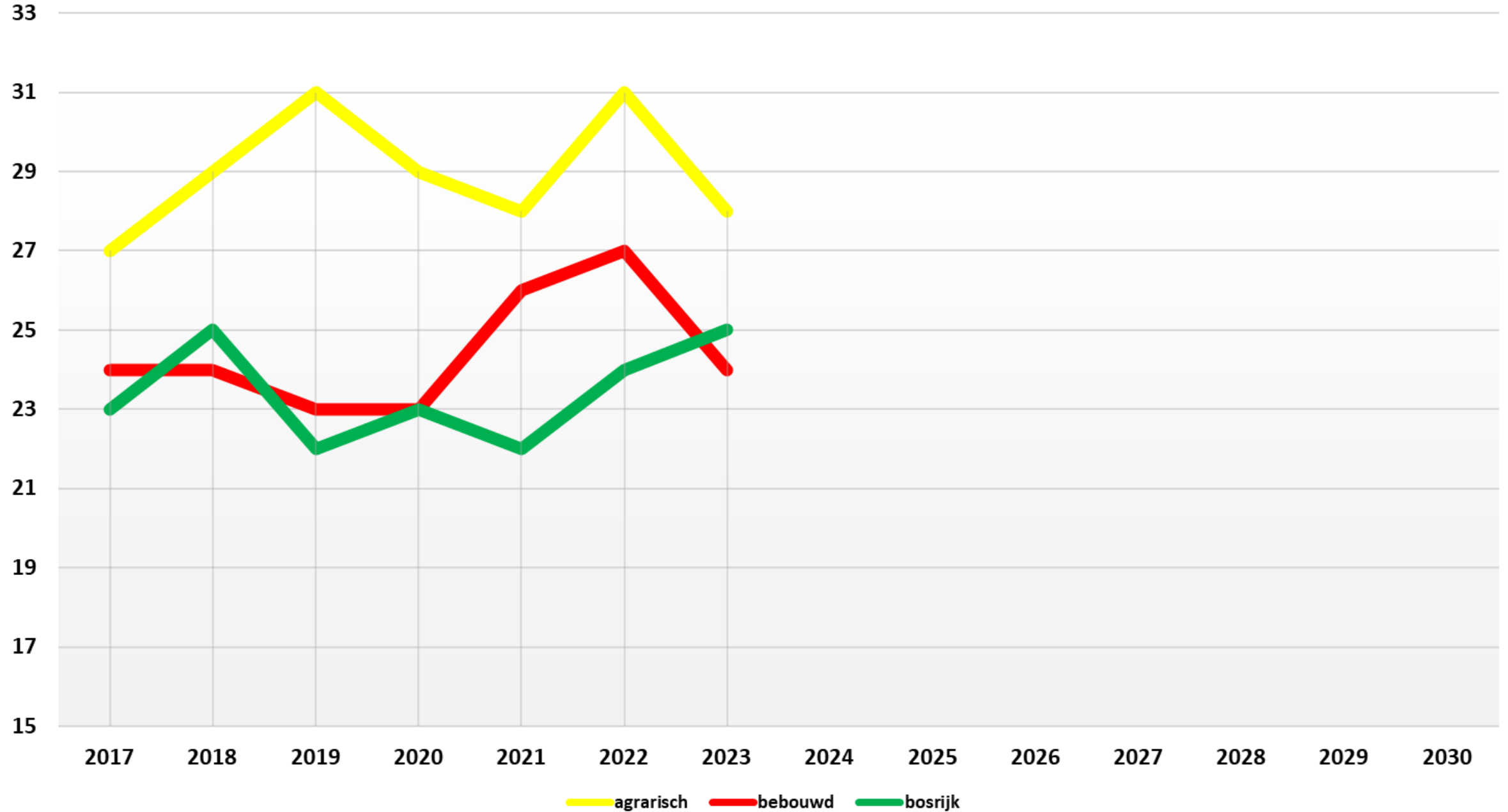
checklist alle soorten 'agrarisch'
Dagpauwoog
Atalanta
Boomblauwtje
Gehakelde aurelia
Kleine vos
Distelvlinder
Klein koolwitje
Klein geaderd witje
Groot koolwitje
Scheefbloemwitje
Citroenvlinder
Oranjetipje
Groot dikkopje
Icarusblauwtje
Bruin blauwtje
Iepenpage
Kleine vuurvlinder
Kaasjeskruidikkopje
Koninginnenpage
Oranje luzernevlinder
Keizersmantel
Bont zandoogje
Bruin zandoogje
Oranje zandoogje
Eikenpage
Landkaartje
Grote vos
Grote weerschijnvlinder
Kleine parelmoervlinder
Braamparelmoervlinder
Tijgerblauwtje
Zwartsrietdikkopje
Hooibeestje
Koevinkje

checklist alle soorten 'bebouwd'
Dagpauwoog
Atalanta
Boomblauwtje
Gehakelde aurelia
Kleine vos
Distelvlinder
Klein koolwitje
Klein geaderd witje
Groot koolwitje
Scheefbloemwitje
Citroenvlinder
Oranjetipje
Groot dikkopje
Icarusblauwtje
Bruin blauwtje
Iepenpage
Kleine vuurvlinder
Kaasjeskruidikkopje
Koninginnenpage
Oranje luzernevlinder
Keizersmantel
Bont zandoogje
Bruin zandoogje
Oranje zandoogje
Eikenpage
Landkaartje
Grote vos
Grote weerschijnvlinder
Kleine parelmoervlinder
Braamparelmoervlinder
Tijgerblauwtje
Zwartsrietdikkopje
Hooibeestje
Koevinkje

checklist alle soorten 'bosrijk'
Dagpauwoog
Atalanta
Boomblauwtje
Gehakelde aurelia
Kleine vos
Distelvlinder
Klein koolwitje
Klein geaderd witje
Groot koolwitje
Scheefbloemwitje
Citroenvlinder
Oranjetipje
Groot dikkopje
Icarusblauwtje
Bruin blauwtje
Iepenpage
Kleine vuurvlinder
Kaasjeskruidikkopje
Koninginnenpage
Oranje luzernevlinder
Keizersmantel
Bont zandoogje
Bruin zandoogje
Oranje zandoogje
Eikenpage
Landkaartje
Grote vos
Grote weerschijnvlinder
Kleine parelmoervlinder
Braamparelmoervlinder
Tijgerblauwtje
Zwartsrietdikkopje
Hooibeestje
Koevinkje

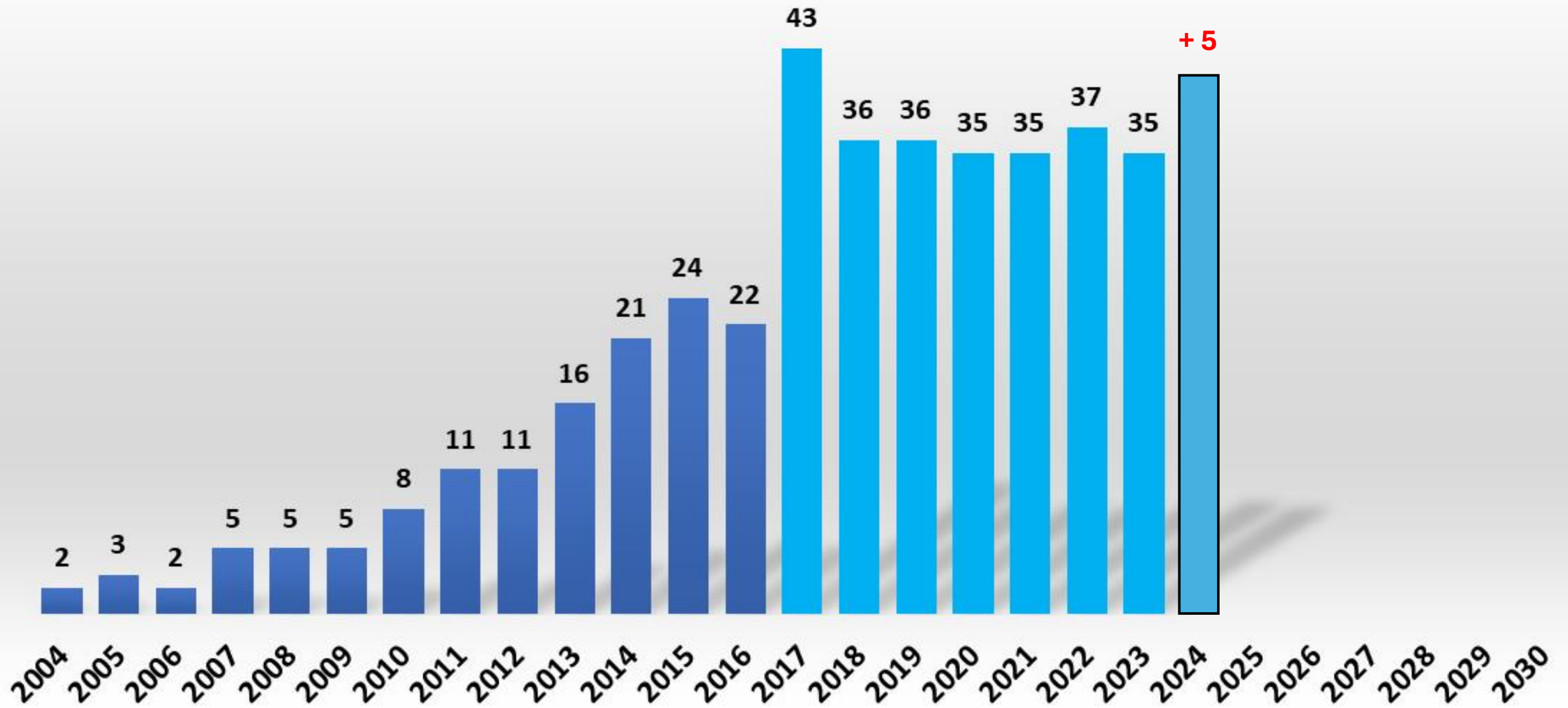
Soorten in geel: niet gezien in tuinen met desbetreffende omgevingstype

hoogste aantal soorten volgens omgevingstype

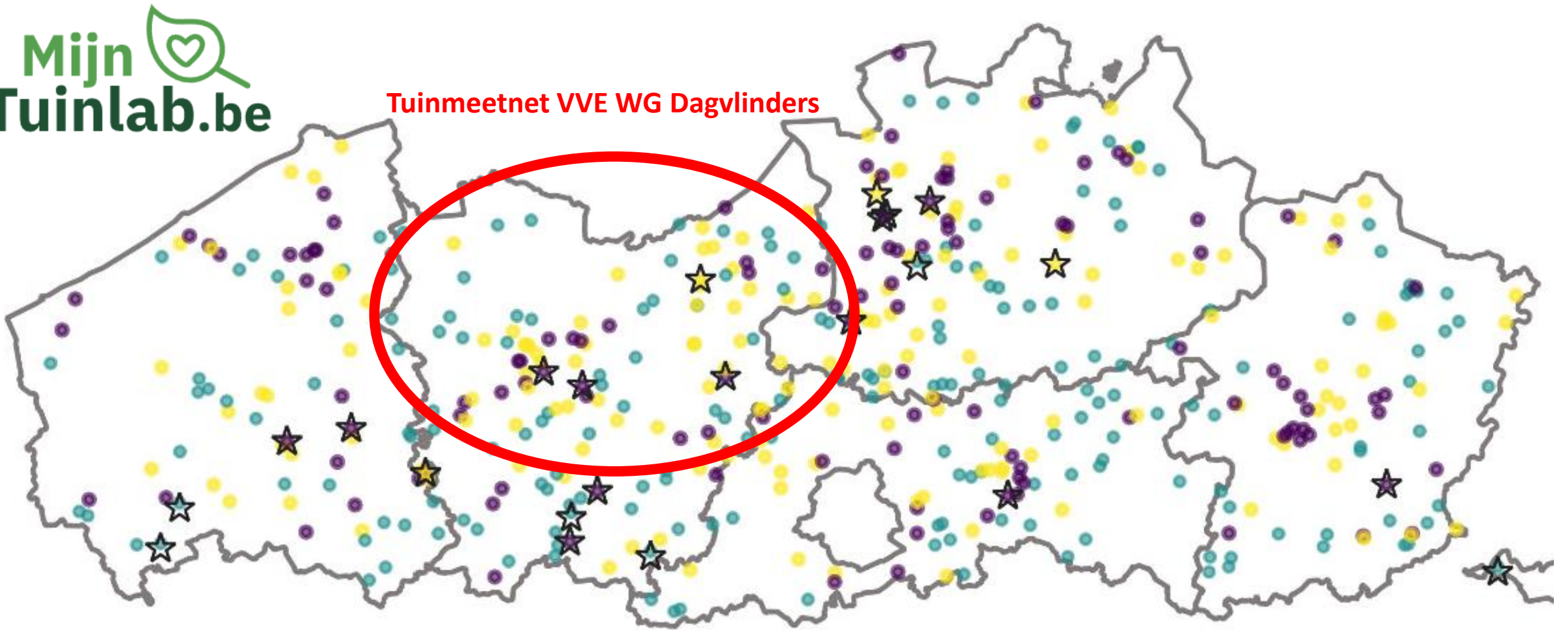
aantal tuinen

Waar willen we met dit tuinmeetnet naartoe?

- Mensen overtuigen van deelname & **nut** van een tuinmeetnet
- In een **zeer geconcentreerd** gebied !
- Deelnemers overtuigen om **minimaal 3 tuinbezoeken per decade** uit te voeren.
- **Meer tuinen ?** → FlowerPower De Tuin (HoGent).

Tuinmeetnet VVE WG Dagvlinders

0 10 20 km

**burgerwetenschapsexperiment over bloemrijk
grasland in gazons!**

<https://mijntuinlab.be/>

Deelnemers FlowerPower De Tuin
% open ruimte binnen 500 meter straal

- Ruraal: 66-100%
- Matig urbaan: 33-66%
- Urbaan: 0-33%
- ☆ School of demotuin

BESLUIT

- Blijven **volhouden** is de boodschap !
- Het is helemaal niet erg indien je een periode niet kan tellen, het totaalbeeld vangt deze gaten op !
- Kan een gezinsproject zijn → meer tellers voor dezelfde tuin !
- Want **dagvlinders tellen is gezond** !

Dank u voor de aandacht